Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 49 (299) ◆ Середа, 18 березня 1992 року ◆ Ціна 30 коп.

Істина, як відомо, народжується в суперечці.

Та інколи не так швидко, як того хотілося б. Особливо, коли кожний дискутуючий вважає, що він є тією найвищою інстанцією, яка конденсує істину.

І що б там не говорили сьогодні про «хизування перед телекамерами», під їхнім недремним оком той «вегетативний» період істини значно скорочується.

Тож успіхів — і депутатам, і журналістам. А істина тільки подякує.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Читайте в номері

У наступному випуску

У СЛІДСТВА — ЧОТИРИ ВЕРСІЇ трагічної загибелі народного депутата України Вадима Бойка. Яка з них ближче до істини!

Цитата дня

Пріоритетним завданням для Грузії є встановлення двосторонніх відносин з Росією та іншими колишніми республіками СРСР. До СНД ж я ставлюсь з певним скептицизмом і вважаю, що не слід поспішати з вступом до неї.

Едуард ШЕВАРДНАДЗЕ.
(З виступу на презентації Фонду відродження й демократії Грузії).

Шановні передплатники «Голосу України»

Повідомляємо, що для тих наших читачів, які передплатили «Голос України» за 19 крб. 80 коп. на весь 1992-й рік, нічого не змінилося. Будете одержувати газету без будь-якої доплати весь зазначений строк. Хто передплатив на півроку чи на інший термін — те ж саме протягом відповідного часу.

АЛЕ ДЛЯ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧИ ДЛЯ ПРОДОВЖЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ З 1 КВІТНЯ 1992-ГО НА НИНІШНІЙ ЧИ НА НАСТУПНИЙ РІК ЦІНА ІНША:

на 12 місяців — 144 крб.,
на 6 місяців — 72 крб.,
на 3 місяці — 36 крб.,
на 1 місяць — 12 крб.

РОЗДРІБНА ЦІНА (ТАКОЖ З 1 КВІТНЯ 1992 Р.) ЗА ПРИМІРНИК

з 8 сторінок — 1 крб.,
з 16 сторінок — 2 крб.

Так що значно вигідніше все ж передплатити. І чим раніше, тим краще. Бо й зазначені вище ціни ще можуть змінитися. На жаль, в бік підвищення.

СТРАЙК ТИСНЕ НА ГАЛЬМА

17 березня рух на дорогах донецьких міст виглядав незвично притишеним. Автомобілісти Донеччини, як і попереджали (див. «ГУ» від 10 березня), розпочали свій страйк. Їхня делегація, що вела переговори у Києві, повернулася з порожніми руками. Страйкують 80 тисяч транспортників. Вони звернулися до мешканців області та представників інших професій з проханням правильно зрозуміти цей відчайдушний крок. Що ж, зрозуміти транспортників можна, а ось передбачити наслідки цієї акції — важко, навіть за короткий строк страйку вони можуть бути дуже тяжкими, тяжчими, аніж наслідки шахтарських виступів.

ГАРАНТУЙ КРЕДИТИ МАЙНОМ

Росія повинна гарантувати кредити країн ЄС, призначені для цієї республіки, своїм державним майном за кордоном в разі невиконання платіжних зобов'язань. Про це заявили міністри фінансів країн «Спільного ринку» під час зустрічі в Брюсселі.

МЕНШЕ ВІЙСЬК — БІЛЬШЕ СПОКОЮ

До прискорення виводу військ колишнього СРСР з Прибалтики вкотре закликали керівники Латвії та Естонії. У заяві голів парламентів цих двох республік говориться, що війська колишнього СРСР на їх територіях ведуть себе, як окупанти.

ЗВЕДЕННЯ З ФРОНТІВ

Населення прикордонних з Нагірним Карабахом азербайджанських сіл спішно евакуюється. Люди бояться артилерійських та ракетних обстрілів з вірменської сторони, заявив керівник прес-служби Міністерства національної безпеки Азербайджану Алієв. За його словами, із 56 населених пунктів у Карабасі під контролем азербайджанських сил залишилося тільки місто Шуша.

Тим часом, як повідомляє вірменська сторона, минулої неділі продовжувався обстріл Степанакерта з установок «Град». Вкотре місту заподіяно руйнувань, є жертви серед мирного населення. Пізніше із Шуші обстріляли вірменське село Кариитак. Вірменські сили самооборони відкрили вогонь у відповідь, щоб подавити вогневі точки азербайджанців. А вже увечері того ж дня відбулися переговори між конфліктуючими сторонами на кордоні Аскеранського й Агдамського районів, внаслідок чого в понеділок у Степанакерті зберігалося відносне затишшя.

ПОСОЛ ІТАЛІЇ ВРУЧИВ ВІРЧІ ГРАМОТИ

Призначений Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки в Україні Вітторіо Клаудіо Сурдо вручив 16 березня в Маріїнському палаці вірчі грамоти Президентові України Леоніду Кравчуку, ставши четвертим, після німецького, австралійського і угорського, послом іноземної держави в нашій країні.

Досвідчений дипломат до призначення послом в Україні очолював відділ Головного управління політичних справ МЗС Італії.

У ПОСТІЙНИХ КОМІСІЯХ

Вчора під головуванням Першого заступника Голови Верховної Ради України Василя Васильовича Дурдинця відбулося розширене засідання Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки.

В роботі засідання взяли участь: голови постійних комісій Верховної Ради України О. І. Ємець, В. І. Євтухов, Я. Ю. Кондратьєв, Д. В Павличко, А. В. Печеров, представники ряду інших постійних комісій, міністри оборони та закордонних справ, голова Служби безпеки України, командуючі Прикордонними військами і Національною гвардією України, голова Комітету з соціального захисту військовослужбов

(Закінчення на 3-й стор.).

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заходи щодо охорони державного кордону України з Республікою Молдова

У зв'язку з загостренням обстановки у прикордонних з Україною районах Республіки Молдова, що створює загрозу життю і здоров'ю громадян України, нормальному функціонуванню народногосподарських структур на територіях, прилеглих до державного кордону України, **постановляю:**

1. Державному комітету у справах охорони державного кордону України разом з Міністерством внутрішніх справ, Національною гвардією, Службою безпеки, Державним митним комітетом України організувати охорону державного кордону з Республікою Молдова з метою забезпечення захисту та недоторканності території України, безпеки її громадян, охорони громадського порядку у прикордонних з Республікою Молдова районах, не допустити проникнення через територію України озброєних угруповань та інших порушників державного і митного кордону.

Установити тимчасово в межах 50 кілометрів від державного кордону з Республікою Молдова зону особливого режиму.

Кабінету Міністрів України у дводенний строк затвердити Положення про зону особливого режиму в районі державного кордону України з Республікою Молдова.

2. Кабінету Міністрів України, виконавчим комітетам Вінницької, Одеської та Чернівецької обласних Рад народних депутатів подавати необхідну допомогу біженцям з Республіки Молдова.

3. Тимчасово припинити групові поїздки громадян України та інших держав через територію України до Республіки Молдова, а також використання з цією метою транспортних засобів.

4. Міністерству закордонних справ України, Державному комітету у справах охорони державного кордону України подати у тижневий строк Президентові України пропозиції щодо режиму державного кордону між Україною і Республікою Молдова.

5. Міністерству закордонних справ України в установленому порядку проінформувати відповідні органи Республіки Молдова, держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав, світову громадськість про заходи, що вживаються Україною до охорони державного кордону, забезпечення її територіальної цілісності, прав і свобод громадян України.

6. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
17 березня 1992 року.

Заява Міністерства закордонних справ України

До МЗС України з різних джерел надходить інформація про те, що на території Республіки Молдова, зокрема в районах Придністров'я, прилеглих до державного кордону України, останніми днями відбуваються події, характер та динаміка яких не можуть не викликати серйозного занепокоєння в Україні. Ці події набувають дедалі загрозливішого забарвлення і, що особливо небезпечно, ризикують вийти за межі Республіки Молдова.

Як стало відомо, на території Одеської області України з'явились перші біженці з районів Придністров'я. За їх свідченням, в районі міста Дубоссари йдуть справжні бої, є багато вбитих і поранених. Внаслідок загострення конфлікту страждає цивільне населення, в тому числі й іноземні громадяни. Користуючись відсутністю належної охорони державного українсько-молдавського кордону, протидіючі сторони в окремих випадках здійснюють рейди між містами Молдови з використанням прямих транспортних сполучень, що пролягають по території України, ігноруючи при цьому законні вимоги працівників органів внутрішніх справ України.

Внаслідок такого розвитку подій у прикордонних з Молдовою районах Одеської області України складається вкрай напружена обстановка, яка за всіма ознаками наближається до надзвичайної.

У зв'язку з цим Міністерство закордонних справ України уповноважене заявити, що події, які відбуваються у сусідній Республіці Молдова, не можуть залишитися без належної реакції, оскільки їх наслідком стало порушення військовими формуваннями державного кордону України, що становить небезпеку суверенітету України як незалежної держави, загрозу втягнення її окремих прикордонних районів в цю конфліктну ситуацію.

Подібні дії, незалежно від того, ким вони вчинені, становлять грубе порушення Статуту ООН, а також принципів Хельсінкського Заключного акта стосовно непорушності кордонів і територіальної цілісності держав. Суворо дотримуючись цих та інших основоположних принципів міжнародного права у взаємовідносинах з сусідньою Молдовою, Україна вправі розраховувати на аналогічну позицію з боку Республіки Молдова. Виходячи з того, що порушення державного кордону було вчинено без відома і участі офіційних властей Республіки Молдова, Україна попереджає всіх учасників конфлікту у Придністров'ї про неприпустимість використання української території у своїх цілях.

У зв'язку з цим Україна залишає за собою право вжити належних заходів з метою забезпечення своєї національної безпеки.

Оскільки ескалація напруженості у Придністров'ї відбувається у прикордонних з Україною районах, а також беручи до уваги те, що там проживають сотні тисяч громадян Республіки Молдова української національності, Україна не може не висловити свого ставлення до конфлікту в цілому.

Велику стурбованість і тривогу викликають повідомлення про нарощування зіткнень із застосуванням зброї, в тому числі артилерії. Ця ситуація, яка спричинилася до жертв серед мирного населення і руйнувань, вимагає негайного вжиття заходів до припинення бойових дій всіма сторонами конфлікту. Будь-які спроби вирішення проблеми воєнним шляхом приречені. Приклад Нагірного Карабаху — підтвердження цьому.

Україна закликає сторони конфлікту до негайного політичного вирішення всіх спірних питань з метою припинення кровопролиття, стабілізації становища, усунення причин конфлікту, зміцнення атмосфери довір'я і взаєморозуміння. Особливу обережність і виважений підхід до конфлікту повинні виявити розташовані в цьому регіоні війська СНД.

В основу мирного врегулювання мають бути покладені принципи Статуту ООН, Хельсінкського Заключного акта та документи, укладені в рамках СНД.

Сторони конфлікту могли б скористатися добрими послугами авторитетних механізмів НБСЄ, а в разі згоди і наявності доброї волі Україна могла б виступити посередником у його врегулюванні.

Застереження

НЕ ГАЯТИ ЧАСУ!

Коли ви отримаєте сьогоднішній номер «Голосу України», вже може статися найжахливіше: протистояння у Придністров'ї переросте в громадянську війну. Адже о 18-й годині 17 березня мав закінчитися ультиматум молдовського уряду щодо добровільної здачі зброї придністровцями. Страшно про це писати. Проте з інформації, яка до нас надходить, можна зробити висновок: сторони не збираються йти на взаємні поступки. Ситуація стає некерованою. Біля наших кордонів роздмухується полум'я братовбивчої війни з непередбачуваними наслідками. Тому Україні варто було б не лише обмежуватися заходами щодо захисту кордону з Молдовою, а терміново звернутися до Снєгура, Єльцина, інших зацікавлених сторін із закликом об'єднати зусилля для мирного вирішення кризи у Придністров'ї. Нині зволікання неприпустиме. А що це саме так, свідчать наступні повідомлення.

З КИШИНЕВА ВІД НАШОГО ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА ОЛЕКСАНДРА ТОНЯ.

Протягом 14 березня обстрілювалися села Кошніца, Пирита, Кочієри. Причому не тільки з автоматичної зброї, а й з установок «Град». Один із снарядів вибухнув на мосту через Дністер. Частину мосту зруйновано. Загін поліції Молдови заблокував міст та витіснив придністровських гвардійців з позицій, які вони займали. У поспіху гвардійці залишили одну установку «Град», 14 протитанкових мін і велику кількість динаміту.

Того ж дня з'явилися перші біженці. Близько 300 жителів села Кошніца на човнах переправилися на правий берег.

Ввечері того ж дня біля перехрестя автомагістралі Тирасполь — Рибніца було відкрито вогонь по групі поліцейських у складі 15 чоловік. Поліцейським все-таки вдалося відтіснити гвардійців. Пізніше на місці події було знайдено двох вбитих придністровців. Там також знайшли двох загиблих у козацькій формі. Як стало відомо, греблю Дубоссарської ГЕС заміновано. Мабуть, єдине, що стримує гвардійців висадити її, це те, що смертоносні буруни, висота яких після вибуху сягатиме приблизно 12 метрів, зметуть і Тирасполь.

З ДУБОССАР.

«На правому березі Дністра концентруються великі військові сили»,— заявив нашому кореспонденту по телефону один з керівників збройних формувань Придністров'я. За його словами, населення залишає місто, але захисники будуть стояти на смерть. Він також повідомив, що молдовська військова техніка кілька разів порушувала кордон України та обстрілювала транспорт.

А ось що розповіла Людмила Чабан, одна з членів комітету жінок міста Дубоссари, яка побувала в редакції «Голосу України»:

— Ми приїхали до Києва, щоб донести українському народу правду про події в нашому регіоні. Може, це нам допоможе. Адже до цього часу Придністровська республіка ніким не визнана. І саме через це ллється кров. Якщо б її було визнано, то ми могли б звернутися по допомогу в ООН.

— Ми виступаємо за федеративний устрій Республіки Молдова. Не заперечуємо, щоб центр був у Кишиневі. Але якщо Молдова захоче приєднатися до Румунії, то ми повинні мати право вийти з її складу. Тепер же здійснюється повна румунізація республіки. Румунія втручається в наші внутрішні справи. Цьому є свідчення. Ми захопили зброю і бойову техніку румунського виробництва, а також полонили румунських громадян.

— Чим можна пояснити перебування в Придністров'ї козаків з Росії?

— Ми не мали захисту. 14-та армія, дислокована на території Придністров'я, категорично відмовилася подати нам допомогу. Тому ми, прості жителі, попросили допомоги у козаків. Приїхали вони без зброї, і вже тут ми їх озброїли. Козаки перебуватимуть у нас доти, доки вони будуть нам потрібні.

З ОДЕЩИНИ.

«Біженці з Дубоссар і навколишніх сіл щодня йдуть і йдуть у бік України,— повідомив голова Красноокнянського райвиконкому Микола Торжинський.— Було зроблено все, щоб їх обігріти і нагодувати. Зокрема, вчора розмістили 88 дітей з села Дзержинського (поруч з Дубоссарами) у красноокнянському дитсадку. Серед учорашніх біженців — 12 немовлят з матерями. Близько тисячі придністровських дітлахів знайшли притулок у родичів. Тримаємо лікарню, медикаменти для поранених».

Підготували
Ігор ГРУШКО,
Віктор КОСАРЧУК,
Тарас ПЕТРІВ.

Профспілки

Усе-таки проживають

У Києві сьогодні налічується 280 тисяч дітей віком від 6 до 14 років. Чорнобильська катастрофа, лібералізація цін реально загрожують їх оздоровленню влітку 1992 року. Свою стурбованість з приводу цього висловили профспілки міста у зверненні до Президента України Л. Кравчука.

У ньому, зокрема, йдеться, що разом з Київською міськрадою народних депутатів профспілки передали до Верховної Ради України пропозиції про економічний та правовий захист дитячих оздоровчих закладів. Ці пропозиції спрямовані на те, щоб:

— звільнити від податку частину коштів з прибутку, який направляється на утримання й реконструкцію дитячих таборів, на придбання путівок, на компенсацію подорожчання вартості харчування;

— звільнити підприємства, на балансі яких знаходяться дитячі оздоровчі установи, від сплати податку в розмірі 19 відсотків з фонду оплати праці на здійснення заходів по ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

— встановити пільгові нормативи й тарифи на транспортне, комунально-побутове та медичне обслуговування таборів;

— звільнити дитячі оздоровчі заклади від плати за землю й користування природними ресурсами;

— встановити пільги на проїзд для організованих груп дітей, що виїздять на відпочинок в оздоровчі заклади залізничним та автомобільним транспортом.

Від редакції. Прокоментувати порушені у зверненні проблеми ми попросили голову Комісії Верховної Ради України у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства **Г. ХОДОРОВСЬКОГО.**

— Незважаючи на те, — сказав Георгій Іванович, — що постановою Кабінету Міністрів київські діти не віднесені до тих, що потребують першочергового оздоровлення, вони щорічно отримують путівки. Інша справа, що оздоровлюється їх поки що дуже мало. На мою думку, ця гостра проблема може бути вирішена за умови політичної й економічної стабільності в Україні. Та час не жде, тому, вважаю, і треба переглянути систему оподаткування, знизити ціну путівок і встановити пільги на проїзд для організованих груп дітей.

Від себе додам, що Київ — це та ж сама четверта зона, хіба що не узаконена, і закривати очі на це ні в якому разі не слід.

Володимир РУБЧАК.

ПЕРЕМОГУ ОТРИМАНО. ТРИВОГА ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Коментар до прес-конференції Прем'єр-міністра В. ФОКІНА

На пам'яті ще Комюніке Міждержавної консультативної наради на рівні глав урядів, що відбулася в Києві наприкінці лютого, а позиція України в питанні оплати зовнішнього боргу значно змінилася. І хоч Прем'єр-міністр України Вітольд Фокін, зібравши журналістів на прес-конференцію, доводив, що угоду, підписану в Москві 13 березня на нараді голів урядів СНД, він вважає не поразкою, а перемогою, деякі запитання все ж виникають.

Отже, якою була позиція України під час консультативної наради в Києві? Тоді Україна запропонувала виступити гарантом сплати зовнішнього боргу колишнього Союзу для тих держав, які разом з нею не підписали 28 жовтня в Москві Меморандуму про солідарну відповідальність. За цієї ситуації Україна солідарно відповідала б за 20, а Росія за 80 відсотків зовнішнього боргу. Разом з тим українська сторона неодноразово наголошувала, що таке рішення є компромісом, а тому Україна продовжуватиме відстоювати право самостійної сплати своєї частки боргу.

Що ж змінилося з того часу? Як ви пам'ятаєте, російська делегація на київське рандеву не прибула, і журналісти губилися в догадках та припущеннях такої її позиції. До речі, на мою думку, саме відсутність Росії уможливила те, що всі республіки колишнього СРСР висловили претензії старшому братові й дала змогу підписати Комюніке, в якому йшлося про недопустимість дій російського уряду та Президента. Але, здається, сьогодні Росія ще має достатньо важелів, щоб впливати на позицію не тільки республік Середньої Азії, але й України.

Бо вже 28 лютого на черговому засіданні Міждержавної ради по спостереженню за обслуговуванням боргу та використанням активів Союзу РСР було запропоновано виступити із заявою главам урядів держав, які солідарно відповідають за обслуговування боргу. Тобто, ця заява підтверджувала юридичну базу, на основі якої ведуться переговори з офіційними і приватними кредиторами, а саме, Договір про правонаступність щодо зовнішнього державного боргу та активів Союзу від 4 грудня 1991 року та Меморандум про солідарну відповідальність від 28 жовтня того ж року.

Таким чином було начебто проігноровано київське Комюніке, оскільки воно справді мало лише рекомендаційний характер, і підтверджено попередню домовленість вести всі справи з представниками фінансових кіл Заходу через Міждержавну раду. Цю заяву підписали Росія, Вірменія, Таджикистан і Білорусь. Підтвердили її Киргизстан та Казахстан, а також, хоч і не підписала, але перед цим про свою підтримку заявила Грузія. Україна в цьому питанні своєї позиції не виявила, оскільки вона взагалі не брала участь в Меморандумі 28 жовтня.

Як стало відомо згодом, Росія свою неявку до Києва пояснила тим, що вона визнала за недоцільне вести паралельне обговорення тих самих проблем, якими займається Міждержавна рада. А до того ж у Київ не прибули й представники міжнародних фінансових кіл, що Москва витлумачила як намір кредиторів діяти в рамках Меморандуму.

Відтак стає зрозумілим, які обставини вплинули на те, щоб 11 березня відбулася тристоронні зустріч Г. Бурбуліса, В. Фокіна та представників «сімки». Безумовно, Україна не могла погодитися з тим, щоб Росія стала гарантом і всі грошові операції проводила через Зовнішекономбанк колишнього СРСР, який невдовзі перейшов під юрисдикцію Росії. Бо тоді, наприклад, за умови банкрутства Росії відповідальність несли б інші, серед них і Україна. Те ж саме стосується і розподілу голосів у Міждержавній раді. Рада мала б складатися з одного представника від кожної республіки, але кожен із них мав би стільки голосів, скільки й боргу. Тобто, Росія мала б десь 67 голосів і за бажання самостійно вирішувала б усі питання. Коли ж до цього додати той факт, що всі свої операції Зовнішекономбанк проводив у надзвичайній секретності від інших республік, то побачимо, що прийняти такі ярмені умови Україна не могла. Її підтримали Азербайджан, держави Балтії та Грузія і Молдова, які, правда, згодом вдалися до назадництва.

Таке протистояння не могло принести користі і Україні також. Кредити блокувалися, повного взаєморозуміння із країнами «сімки» не було, наростало напруження між Росією та Україною. Ось тоді пан Тріше (Франція) запропонував провести тристоронні переговори.

Всі ці заходи вилилися в угоду, яка передбачає таке розв'язання проблеми зовнішнього боргу.

По-перше, досягнуто домовленості про співголовування Росії і України в Міждержавній раді по обслуговуванню боргу. Інші республіки за бажанням можуть мати спільного співголову.

По-друге, визнається, що Зовнішекономбанк, який сьогодні підзвітний Росії, не може влаштовувати інші республіки. А тому, має бути незалежний аудитор, який обиратиметься на конкурсній основі, і йому буде передано всю документацію. Він буде зобов'язаний регулярно звітувати про свою діяльність.

По-третє, Україна пропонувала створити незалежний банк, який би займався лише питанням обслуговування боргу. Після суперечок погодилися на тому, що в Зовнішекономбанку колишнього СРСР буде створено спеціальний підрозділ, який відповідатиме за обслуговування зовнішнього боргу. Підзвітний він буде тільки Міждержавній раді, і тільки її співголови призначатимуть голову підрозділу.

І по-четверте, на думку В. Фокіна, знайдено механізм, який гарантуватиме рівноправність республік. Ідеться про те, що кожна із республік матиме кількість голосів у Міждержавній раді відповідно до кількості боргу, але для прийняття якогось рішення потрібно не менше ніж 80 відсотків від усієї кількості. Тобто Прем'єр-міністр України вважає, що Україна, об'єднавшись з Білоруссю чи Казахстаном, не кажучи про малі республіки, зможе заблокувати будь-яке неприйнятне рішення. А відтак, підписання цієї угоди не поразка, як це трактували наступного дня засоби масової інформації, а перемога. Таке розв'язання проблеми розблокує кредитні лінії України, і проходитимуть вони тепер лише за двостороннім принципом: Україна — Захід.

Що ж, коли врахувати затяжну «війну», що точилася між Україною і кредиторами, то ця угода видається непоганим згладженням протиріч, але разом з тим залишається деяка тривога щодо того пункту, де йдеться про необхідність шукати союзника, коли потрібно буде заблокувати якесь неприйнятне рішення. Чи завжди вони будуть, ці союзники? Бо коли Україна все ж таки здатна протистояти Росії, то на позицію інших республік старший брат може значно вплинути, адже ми не раз були свідками їх назадництва.

Крім цього, на прес-конференції було повідомлено, що гроші в Канаді друкуються, нафтою, попри всі труднощі, Україна буде забезпечена, валюта надходить.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

У ПОСТІЙНИХ КОМІСІЯХ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

ців при Кабінеті міністрів, командуючі військами Київського, Прикарпатського, Одеського військових округів, командуючі арміями.

З доповіддю виступив міністр оборони України генерал-полковник К. П. Морозов.

На засіданні розглядались актуальні питання оборони і національної безпеки молодої незалежної держави — України, стан реалізації законодавчих актів з питань військової сфери, розробки і проведення військової політики України. У ході розмови порушувались питання, пов'язані з депутатськими запитами, численними листами до Верховної Ради, невирішенністю до кінця цілого ряду проблем, зокрема організованого переведення військовослужбовців — громадян України — на рідну землю, в Україну, і в першу чергу з «гарячих» районів. Депутати і присутні на засіданні військові давали оцінку деяким діям командування колишнього Міністерства оборони колишнього Союзу РСР щодо тих командирів і офіцерів, які прийняли присягу на вірність Україні.

Комісія ухвалила постанову з порушених питань.

ХОЧЕШ МИРУ — НЕ ПОСПІШАЙ РОЗЗБРОЮВАТИСЯ

Факт і коментар

Подією номер один минулого тижня стала заява Президента Л. Кравчука про тимчасове припинення вивезення з території України оперативно-тактичної ядерної зброї. В перших коментарях зарубіжної преси (насамперед російської) мотивацію такого рішення називається прагнення Кравчука перед зустріччю глав держав СНД у Києві зберегти український ядерний кулак і відтак відбити охоту сунути носа у внутрішні справи незалежної держави.

Але, думається, причини такого несподіваного кроку треба шукати в іншому. Та й несподіваним він видається лише людям, мало обізнаним з ядерними колізіями.

Останніми днями провідні агенції світу поширили інформацію про те, що в ряді країн Заходу поліція затримала «бізнесменів» з Росії, які пропонували поставки... збагаченого урану та плутонію. Спочатку таких ділків спіймали в Німеччині, потому в Італії, а наприкінці минулого тижня французькі журналісти привезли з Москви кіноплівку, на яку їм вдалося зняти на одній з явочних квартир московської мафії момент укладення угоди на продаж компонентів ядерної зброї.

Начальник Генерального штабу колишньої Радянської Армії генерал Самсонов неодноразово заявляв, що ракетно-ядерна зброя на території Російської Федерації «захищена від злодіїв і терористів на тисячу відсотків». Отже, постає запитання: яким чином планують поставляти в Німеччину збагачений уран, а в Італію — плутоній? Не треба бути Шерлоком Холмсом, щоб здогадатися: найлегше вкрасти те, що є безгоспним. Вивезена з України ядерна зброя і стала, безсумнівно, об'єктом пильної уваги російської мафії. Мільйони доларів задарма — треба лише вміло перехопити те, що «глупые хохлы» самі віддають. Який ще товар може конкурувати в рентабельності з компонентами ядерної зброї?

Другою причиною, яка змусила Президента Кравчука оголосити мораторій на вивезення тактичної ядерної зброї, думаю, є перегляд без'ядерного принципу військової доктрини України. В ситуації, коли від ядерної зброї не поспішає відмовлятися навіть Білорусь, демонтаж і вивезення в Росію ракетних боєголовок були поспішними. Це стало очевидним не лише після заяви Н. Назарбаєва, який зголошується на ліквідацію ядерних арсеналів лише на паритетних засадах, а й раніше, коли лідер Росії розглядав гіпотетичну можливість обміну ядерними ударами з Україною. Ядерна зброя в сучасному світі — це не тільки дамоклів меч, а й, як це не парадоксально, гарант стабільності. На жаль, військові радники Президента України трохи запізнилися з усвідомленням того, що одностороннє ядерне роззброєння в сучасній військово-політичній ситуації — акція передчасна.

Третій аспект проблеми ядерного роззброєння України — це цілковита невпевненість нашого уряду в тому, що вивезена в Росію зброя там справді знищується, а не поповнює її ракетно-ядерні арсенали. Не вироблено механізму контролю над таким знищенням. Нас переконують, що ніякого міжнародного контролю і не треба, що, мовляв, ми народи-брати і самі зуміємо чесно домовитися. Але в таких справах «чесному слову» не вірять навіть партнери по НАТО. І, крім того, про справжню ціну «слова» Москви Україна за кілька місяців своєї незалежності мала нагоду дізнатися.

Політичні оглядачі телекомпанії «Останкіно», коментуючи рішення Президента України, говорять про страх, який начебто охопив країни Заходу. Але чого більше боїться людство: ракет та авіабомб, які перебувають під пильним контролем фахівців на озброєнні Української армії, чи вкрадених компонентів смертоносної зброї, які за долари мафія ладна продати хоч самому сатані? Сьогодні немає гарантій того, що зброя, вивезена з України в Росію, завтра не опиниться в руках Саддама Хусейна чи Муамара Каддафі. Ось тоді справді буде страшно.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Інтерв'ю Голови Верховної Ради України Івана ПЛЮЩА

НІЯК
ЧИМ ЗАВИНИЛИ

— Іване Степановичу, на прес-конференції у день вашого обрання Головою Верховної Ради ви сказали, що в економічній політиці віддаєте перевагу не терапевтичним заходам, а хірургічному втручанню. Чи вдалося воно вам, чи задоволені ви його наслідками?

— Ні. Не вдалося. Якби вже сьогодні ми мали сформований уряд народної довіри, то це можна було б назвати хірургічним лікуванням. Те, що відбувається нині, є терапією, коли серйозну хворобу намагаються вилікувати засобами, що є під рукою. Якби це Верховна Рада три місяці формувала структуру і уряд, то пролунало б вже багато звинувачень на її адресу.

— А чим, на вашу думку, обумовлено зволікання з прийняттям пакета економічних законів?

— Самим життям. Зволікання обумовлено свідомістю народних депутатів та громадян України. Я хочу навести конкретний приклад. 10 березня у газеті «Київський вісник» на першій сторінці опубліковано запит депутата Печерської районної Ради Києва Конвая на моє ім'я під заголовком «Я — володію!». Автор цього запиту професор кафедри філософії АН України, кандидат філософських наук. Я наведу принаймні один з останніх абзаців тієї публікації: «Що робити тим, у кого виділене йому майно не купить ніхто? Чи надасть Верховна Рада якісь транспортні засоби, які дозволять такому «капіталістові» належну йому частину застарілої доменної печі чи коксової батареї «перетягнути» до себе у двір, щоб відчути себе господарем хоча б таким чином, нікого не пускати до своєї власності і повною мірою насолоджуватися думкою: «Я — володію!».

Розумієте, якби ж це були слова простої людини, можна було б не дивуватися. А коли це кандидат наук, професор так розуміє приватизацію, радикальні економічні реформи... Оце вам і відповідь на ваше запитання.

— Іване Степановичу, в кулуарах Верховної Ради, серед депутатів доводилося чути розмови про те, що доцільно перегрупувати постійні комісії. Скажімо, з питань відродження та соціального розвитку села і з питань агропромислового комплексу, бо, мовляв, вони були потрібні, коли був державний і колгоспно-кооперативний сектори господарювання. Тепер же ситуація змінилася і виправдано буде, якщо одна комісія займатиметься питаннями аграрного сектора економіки України. Дублюються функції й деяких інших постійних комісій. Приміром, Комісії з прав людини та Комісії з питань державного суверенітету, міжреспубліканських та міждержавних відносин. Міждержавними відносинами так чи інакше займається Комісія у закордонних справах, бо сьогодні — що Білорусь, що Франція — закордон. А питання міжнаціональних відносин є сферою прав людини. Як ви ставитеся до проблеми перегрупування комісій, чи не буде це питання порушуватися на закритому засіданні Верховної Ради?

— Закрите засідання необхідне. Вимога депутатів провести його має глибокі корені, обгрунтування. Але його треба готувати, бо якщо взяти за мету випустити пару, ефект буде, але мізерний. Мені як Голові Верховної Ради треба готувати пропозиції щодо вдосконалення її роботи. Перегрупування постійних комісій необхідне. Воно б сприяло більш об'єктивному аналізові законопроектів з тієї чи іншої проблематики. Комісії мали б змогу ефективніше здійснювати контроль за виконанням прийнятих рішень самим парламентом, перегрупування усунуло б певні протиріччя в роботі самих комісій. Як вони перегруповуватимуться, покаже життя. Можливо, це питання й буде порушено на закритому засіданні.

— Іване Степановичу, як ви ставитесь до думки про те, що в парламенті існує лобі, баласт, що необхідно призначити швидше нові вибори Верховної Ради?

— Я різко не поділяю цієї думки. Тільки ця Верховна Рада, якою б вона не була, має повноваження народу виконати завдання, яке нині є головним,— створити міцний фундамент розбудови незалежної демократичної правової держави України. Мої аргументи. Перше: більш як за півтора року роботи ми створили законодавчу основу суверенної України і вийшли на референдум. 90 відсотків виборців схвалили державну незалежність України. Я вважаю, що це є свідченням підтримки роботи Верховної Ради народом. Друге: після проголошення Акта про державну незалежність України Верховна Рада лише одна у колишньому Союзі напрацювала пакет законів про власні Збройні Сили. Третього січня Президент приступив до формування власних Збройних Сил не на порожньому місці, не з чистого аркуша, а на підставі відповідних законів.

Наступний пакет законів спрямований на економічні реформи, тобто зміну форми власності. Не хто інший, як ми прийняли Закон про власність. Як би довго вони не формувалися, але все ж таки були прийняті три Закони — про приватизацію державних підприємств, про малу приватизацію та цінні папери, розглянули Закон про банкрутство. Майже всі вони були прийняті двома третинами, тобто конституційною більшістю. Отже, можна сміливо сказати, що у Верховній Раді є здоровий центр.

Парламент має приступати до розробки нових законів. Треба здійснити судову реформу, прийняти Конституцію, а потім уже підійти до закону про нові вибори на багатопартійній основі. Нова Конституція й визначить, яким саме буде надалі парламент. Бо ми ж сьогодні не є парламентом по великому рахунку. На професійній основі працює усього 191 депутат з 450. Крім того, він однопалатний, а, згадайте, був ще й однопартійний... Так-от, представницька влада має бути постійно діючою. Кожна з палат має переобиратися по черзі, що й створюватиме серйозне застереження диктатурі. Ми працюватимемо далі, до наступних виборів, люди побачать, хто є хто, зорієнтуються в напрямах...

— В партіях...

— Щодо партій, то називають нині 14—16. Я поділяю програми тих партій, які виступають за соціальний захист населення, за соціальну справедливість, за підвищення добробуту на основі вільної конкурентної праці. І не поділяю точки зору тих програм, якими передбачається досягнення цих цілей шляхом контролю і розподілу.

— А що можна сказати про місцеві Ради?

— Я підтримую таку позицію: якщо люди у кожному селі готові всенародно обрати свого лідера, вони повинні мати змогу зробити це. Адже тільки після того, як ми сформуємо сильну владу народної довіри на місцях, можемо приступити до виборів парламенту.

— На ваш погляд, чи виправдають себе представники Президента?

— Я думаю, що це великою мірою залежатиме від того, які люди будуть добрані для цього. Водночас я категорично не погоджуюсь з тими, хто говорить, що Ради себе не виправдали. Бо у нас цей інститут ще ніколи не працював, як працює він у інших країнах. Ми сфальсифікували його зміст ще коли зароджувались Ради робітничих і солдатських депутатів. Парламент — це рада, конгрес — це рада, сенат — це рада, дума — це рада. Не залежить від Президента чи його представників, бути чи не бути Радам. Я глибоко переконаний, що поки існує ця Верховна Рада, то і Президент може почувати себе безпечніше.

Так-от, наше завдання на перехідний період зберегти Ради, провести нові вибори від села до міста, області, потім прийняти Закон і провести вибори до Верховної Ради. Треба сформувати такі представницькі органи, які існують у демократичних державах з парламентською або змішаною формою державного управління. Мене інколи за кордоном запитують: яка у вас буде Конституція — французька чи американська. Я кажу — українська. Але мені здається, що найбільш відпрацьована форма — американська. Там Президент — глава держави, але це не заважає існувати в авторитеті й повазі конгресу. А у нас стереотип закладений від Івана Грозного. Ми так навчені — або диктатура, або анархія. Нашим же завданням є створення представницьких органів, які б були противагою можливій диктатурі.

— Свого часу ви говорили, що Орджонікідзе тисне на Кірова. Часи змінилися й назви цих вулиць теж. Але чи тисне тепер Банкова на Грушевського?

— Ні, не тисне. Але якщо й далі відбуватиметься формування третього апарату, така можливість не виключена. Тобто якщо у виконавчої влади буде два апарати, то хтось на когось тиснутиме. Верховна ж Рада є законодавчим органом і прямого відношення до цих апаратів не має. Скажу тільки, що коли до мене були дзвінки з того апарату, то одразу давав зрозуміти, що я з Президентом спілкуюсь не через апарат. І Леонід Макарович це всіляко підтримує.

— Ви відстояли будинок Верховної Ради. Чи не був це міні-конфлікт з Президентом?

— Конфлікту не було. Ні міні, ні макро. Коли Леонід Макарович був ще Головою Верховної Ради, згідно з Постановою Президії, все майно і будівлі, — все, що було на балансі колишнього ЦК Компартії України, перейшло на баланс Верховної Ради. Так-от, не хто інший, як я сказав Леонідові Макаровичу про те, що це неправильно. Бо для народу України, і особливо для киян, не так уже й важливо, хто є монополістом: колишній ЦК чи Верховна Рада. Я вніс пропозицію залишити за Верховною Радою те, що їй необхідне. Решту передати Кабінетові міністрів для розв'язання проблем Києва і республіки. Леонід Макарович з цим погодився. Так будинок колишнього ЦК залишився за Верховною Радою для розміщення постійних комісій, а згодом у ньому розмістилася й резиденція Президента, бо, порадившись у Президії, ми дійшли висновку, що наш будинок споруджувався для роботи Ради, відповідає усім вимогам. З цим аргументом Президент погодився.

— Чи є, і які саме, суперечності між вами і Президентом? Стратегічні чи тактичні?

— Стратегічних немає. Стратегічним завданням для нас є закріплення в реальності державності України. Сьогодні наша економіка не є національною. І це головна причина усіх наших бід. І поки вона такою не стане, не буде нормальних відносин із жодною республікою. У нас, до речі, ніколи не було відносин, а тільки — пряма залежність і диктат. Між Україною і Росією відносин не існувало з 1654 року. Які ж це відносини, коли я залежний, коли я є частиною, а наді мною створено безліч структур, щоб я був залежний? Міждержавні відносини тільки започатковуються. Тож стратегічні цілі з Леонідом Макаровичем у нас одні — створити незалежну економіку. Це не означає, що Україна не користуватиметься російською нафтою чи туркменським газом, але вони не виступатимуть інструментом для ультиматумів.

От сьогодні ведуть мову про державу, про інтегрування в європейську економіку, але вагаються — переходити чи ні на світові ціни. Але як же без них тоді інтегруватись?

Коли рубль не працює, не можуть працювати й угоди. От поїхав Фокін до Туркменистану, угодив все про газ, поки повернувся, вони передумали. От вам і вся угода. Отже, якщо ми хочемо інтегруватися в Європу, треба визнавати і її «правила гри».

Великі надії покладалися на купони. Це карточки, які в межах України можуть замінити масу грошей. Це розуміє Леонід Макарович. Але мало розуміти, треба діяти.

Скажімо, я вважаю так, що коли, приміром, злетіли шість літаків і сіли у Смоленську, то після цього Президент не повинен підписувати жодного документа і має вносити пропозицію про заміну командуючого Об'єднаними Збройними Силами. Бо якщо за його командування літаки літають туди, куди надумалось льотчикам, то це вже не є командуванням.

Або взяти надуману Шапошниковим та
дою проблему Ч
го флоту. Спр
проблема колиш
ково - Морськоі
СРСР. Чому є
Чорноморським,
ським, Північ
Для України є
строю проблем
флотів. Треба
усі, або йти на
ріант.

— Чи не пож
що не відкрили
ті обговорення
фікації Договор
Народна Рада
тоді до вас пре
му вони поляга

— Глибоко
що я вчинив ві
є такі речі, що
дитися не мож
руватися своєю
співставляти її
депутатів. У к
треба бачи
горядне,
у світі відносн
ді головним бу
ти союзні стру
да давала підст
Тим більше, я
шої ратифікаці
Мінську і в Мо
ля головного н
відкривати обго
тензії Народно
гали у тому,
ратичний. Я в
зав, що діяв
Але задля чо
зав.

— А ви вв
мократичним?

— Бути
я впевнений,
діяти в рамк
рчілль казав,
не краща фо
державою, ал
що людство
Керувати де
означає керу
закону. От к
рушу, це
я не окра
совий реглам
закон, хоча й
дою. Він тому
що постійного
працювали.

— На які
менті ви по
му, на вашу
даннях Пре
швидше зна
ву, ніж це
час пленарни

— Почну
останнє запи
пляється, бо
недостатньо
люваних ни

А поклада
ві сили пар
що він, як
лега, виплив
ди. Я вперш
пішов задово
глядали пит
тизаційні
Тоді в залі
кість депута
вертими, що
неузгоджен
було б вий
рішення. То
парламент
дуватися на
здорового.

— На пе
ренції, Іван
ви говорили
про канди
заступника.
вибір?

— Це ду

ці-
рхо-
не
на-
ке
ство-
мент
де-
дер-
мент-
пів-
ру-
уве-
і на
ви-
вну
ва
під-
Ра-
про-
кав-
аїни
на у
ацію
лас-
січ-
до
рой
уша,
за-
онів
ічні
рми
ня
ві
не

винні мати змогу зробити це. Адже тільки після того, як ми сформуємо сильну владу народної довіри на місцях, можемо приступити до виборів парламенту.

— На ваш погляд, чи виправдають себе представники Президента?

— Я думаю, що це великою мірою залежатиме від того, які люди будуть добрані для цього. Водночас я категорично не погоджуюсь з тими, хто говорить, що Ради себе не виправдали. Бо у нас цей інститут ще ніколи не працював, як працює він у інших країнах. Ми сфальсифікували його зміст ще коли зароджувались Ради робітничих і солдатських депутатів. Парламент — це рада, конгрес — це рада, сенат — це рада, дума — це рада. Не залежить від Президента чи його представників, бути чи не бути Радам. Я глибоко переконаний, що поки існує ця Верховна Рада, то і Президент може почувати себе безпечніше.

Так-от, наше завдання на перехідний період зберегти Ради, провести нові вибори від села до міста, області, потім прийняти Закон і провести вибори до Верховної Ради. Треба сформувати такі

ло на баланс Верховної Ради. Так-от, не хто інший, як я сказав Леонідові Макаровичу про те, що це не правильно. Бо для народу України, і особливо для киян, не так уже й важливо, хто є монополістом: колишній ЦК чи Верховна Рада. Я вніс пропозицію залишити за Верховною Радою те, що їй необхідне. Решту передати Кабінетові міністрів для розв'язання проблем Києва і республіки. Леонід Макарович з цим погодився. Так будинок колишнього ЦК залишився за Верховною Радою для розміщення постійних комісій, а згодом у ньому розмістилася й резиденція Президента, бо, порадившись у Президії, ми дійшли висновку, що наш будинок споруджувався для роботи Ради, відповідає усім вимогам. З цим аргументом Президент погодився.

— Чи є, і які саме, суперечності між вами і Президентом? Стратегічні чи тактичні?

— Стратегічних немає. Стратегічним завданням для нас є закріплення в реальності державності України. Сьогодні наша економіка не є національною. І це головна причина усіх наших бід.

пошниковим та його командою проблему Чорноморського флоту. Справжньою є проблема колишнього Військово - Морського флоту СРСР. Чому є проблема з Чорноморським, а з Балтійським, Північним немає? Для України є однаково гострою проблема усіх цих флотів. Треба або ділити усі, або йти на нульовий варіант.

— Чи не пожалкували ви, що не відкрили у парламенті обговорення під час ратифікації Договору про СНД? Народна Рада висловлювала тоді до вас претензії. У чому вони полягали?

— Глибоко переконаний, що я вчинив вірно. Знаєте, є такі речі, що ні з ким радитися не можна. Треба керуватися своєю інтуїцією і співставляти її з думками депутатів. У кожній справі треба бачи[illegible] головне і другорядне, [illegible]. Все у світі відносно. Так-от, тоді головним було ліквідувати союзні структури. Ця угода давала підстави для того. Тим більше, я знав, що на нашої ратифікації чекають у Мінську і в Москві. І от задля головного не можна було відкривати обговорення. Претензії Народної Ради поля-

ня. Я був п'ять років заступником Голови Верховної Ради попереднього скликання. Але якщо порівняти ті п'ять років і нинішніх неповних два, то можна сказати, що пропрацював **не два, а** 200 років. Мені досить багато часу доводилось виконувати прямі обов'язки Голови. Я бачив, коли у депутатів є довіра, повага, то мені вдається спрямувати їхню роботу у те чи інше русло, вивести на непоганий кінцевий результат. Якщо такої поваги і довіри немає, то, як головуючий, бачив, наскільки швидко відриваюся від залу. Це означало, що треба терміново міняти тактику, відмовлятися від попередньої позиції.

Очоливши Раду, пообіцяв, що внесу кандидатуру на посаду Першого заступника того, кого запропонує переважна більшість депутатів. Першою такою офіційно оформленою листом була кандидатура Василя Руденка, члена Комісії з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування. Депутати подали за нього більше 80 підписів. Це була пропозиція центру Верховної Ради. Мені дуже імпонує са-

менш важливим завданням є консолідація народу України на побудову незалежної національної економіки України.

— Якщо можна, коротко охарактеризуйте свої відносини з Багровим і парламентом Криму.

— В Криму обиралася обласна Рада. На мою думку, слід швидше проводити вибори Верховної Ради Криму, але це справа кримчан. Щодо відносин з Багровим, то ми з ним на різних полюсах. Думаю, що здорові сили в Криму переможуть.

— Ваша позиція щодо подій у Молдові?

— Верховна Рада України звернулась із Заявою до парламенту Молдови, в якій висловила свою позицію.

Нещодавно я говорив з Головою Верховної Ради Молдови Олександром Мошану. Ми домовились обмінятися делегаціями.

— Який загальний висновок можна зробити, підсумовуючи зустрічі із зарубіжними політиками і дипломатами за кордоном і в Україні?

— Однозначний: час закінчувати загальні розмови. В Україні створено законодав-

...лови Верховної Ради України
Івана ПЛЮЩА

НІЯК НЕ ЗБАГНУ, ...М ЗАВИНИЛИ УКРАЇНЦІ...

ж
За-
цію
про
ний
акон
всі
вома
ніту-
о у
овий
исту-
за-
удо-
онс-
дій-
ибо-
ові.
знаі
далі
огод-
ве-
офе-
усьо-
450.
ий,
дно-
стата
пос-
па-
по
се-
вни-
рія-
да-
лю-
ріє-
ази-
поді-
ціт
оаль-
ди-
вно-
нові
уда
тих
ача-
лей
олі-
зати
таку
кож-
одно
і по-

представницькі органи, які існують у демократичних державах з парламентською або змішаною формою державного управління. Мене інколи за кордоном запитують: яка у вас буде Конституція — французька чи американська. Я кажу — українська. Але мені здається, що найбільш відпрацьована форма — американська. Там Президент — глава держави, але це не заважає існувати в авторитеті й повазі конгресу. А у нас стереотип закладений ще від Івана Грозного. Ми так навчені — або диктатура, або анархія. Нашим же завданням є створення представницьких органів, які б були противагою можливій диктатурі.

— Свого часу ви говорили, що Орджонікідзе тисне на Кірова. Часи змінилися й назви цих вулиць теж. Але чи тисне тепер Банкова на Грушевського?

— Ні, не тисне. Але якщо й далі відбуватиметься формування третього апарату, така можливість не виключена. Тобто якщо у виконавчої влади буде два апарати, то хтось на когось тиснутиме. Верховна ж Рада є законодавчим органом і прямого відношення до цих апаратів не має. Скажу тільки, що коли до мене були дзвінки з того апарату, то одразу давав зрозуміти, що я з Президентом спілкуюся не через апарат. І Леонід Макарович це всіляко підтримує.

— Ви відстояли будинок Верховної Ради. Чи не був це міні-конфлікт з Президентом?

— Конфлікту не було. Ні міні, ні макро. Коли Леонід Макарович був ще Головою Верховної Ради, згідно з Постановою Президії, все майно і будівлі, — все, що було на балансі колишнього ЦК Компартії України, перейш-

І поки вона такою не стане, не буде нормальних відносин із жодною республікою. У нас, до речі, ніколи не було відносин, а тільки — пряма залежність і диктат. Між Україною і Росією відносин не існувало з 1654 року. Які ж це відносини, коли я залежний, коли я є частиною, а наді мною створено безліч структур, щоб я був залежний? Міждержавні відносини тільки започатковуються. Тож стратегічні цілі з Леонідом Макаровичем у нас одні — створити незалежну економіку. Це не означає, що Україна не користуватиметься російською нафтою чи туркменським газом, але вони не виступатимуть інструментом для ультиматумів.

От сьогодні ведуть мову про державу, про інтегрування в європейську економіку, але вагаються — переходити чи ні на світові ціни. Але як же без них тоді інтегруватись?

Коли рубль не працює, не можуть працювати й угоди. От поїхав Фокін до Туркменистану, угодив все про газ, поки повернувся, вони передумали. От вам і вся угода. Отже, якщо ми хочемо інтегруватися в Європу, треба визнавати і її «правила гри».

Великі надії покладалися на купони. Це карточки, які в межах України можуть замінити масу грошей. Це розуміє Леонід Макарович. Але мало розуміти, треба діяти.

Скажімо, я вважаю так, що коли, приміром, злетіли шість літаків і сіли у Смоленську, то після цього Президент не повинен підписувати жодного документа і має вносити пропозицію про заміну командуючого Об'єднаними Збройними Силами. Бо якщо за його командування літаки літають туди, куди надумалось льотчикам, то це вже не є командуванням.

Або взяти надуману Ша-

гали у тому, що я не демократичний. Я вибачився і сказав, що дію справді так. Але задля чого, я вам сказав.

— А ви вважаєте себе демократичним?

— Бути демократичним, я впевнений, — це означає діяти в рамках закону. Черчілль казав, що демократія не краща форма управління державою, але кращої поки що людство не придумало. Керувати демократично — означає керувати в рамках закону. От коли я його порушу, [illegible] це означатиме [illegible] я не[illegible]кратичний. Ти[illegible]совий регламент ще не є закон, хоча й прийнятий Радою. Він тому й тимчасовий, що постійного ми ще не напрацювали.

— На які сили в парламенті ви покладаєтеся? Чому, на вашу думку, на засіданнях Президії вдається швидше знайти спільну мову, ніж це відбувається під час пленарних засідань?

— Почну з відповіді на останнє запитання. Так трапляється, бо члени Президії недостатньо працюють в очолюваних ними комісіях.

А покладаюся я на здорові сили парламенту, радий, що він, як казала ваша колега, випливає до чистої води. Я вперше на п'ятій сесії пішов задоволений, коли розглядали питання про приватизаційні й цінні папери. Тоді в залі була така кількість депутатів, будемо відвертими, що якби почалися неузгодження, то не можна було б вийти на прийняття рішення. Тоді я побачив, що парламент здатний консолідуватися навколо головного і здорового. Це мене радує.

— На першій прес-конференції, Іване Степановичу, ви говорили, що не думали про кандидатуру Першого заступника. Як саме зробили вибір?

— Це дуже цікаве питан-

ма особистість Руденка, його витримка, здоровий глузд. Потім почали надходити пропозиції щодо Бориса Мокіна, Олександра Мороза, інших депутатів. Але я сказав так: якщо будуть ще якісь пропозиції, скріплені підписами ще більшої кількості депутатів, ніж подано за Руденка, я розгляну їх. Минув місяць, пристрасті вляглися. Ніхто нічого не вносив.

Але я думав: хто з депутатів міг би зайняти місце головуючого і повести сесію, кому б у залі повірили? Перебираючи кандидатури, прийшов до висновку, що такою особою може бути Василь Дурдинець, який провів значну роботу в очолюваній ним комісії, знаходив багато шляхів до компромісів, злагоди. На ранок я його запросив до себе в кабінет і запропонував посаду. Він не заперечував і сказав, що з честю виконуватиме ці обов'язки. Тоді я запросив представників Народної Ради, інших депутатів і сказав, що вноситиму цю кандидатуру. Були різні думки. Я запросив Руденка і пояснив, що він має усі підстави бути обраним на цю посаду, розповів, чим я керуюся, не висуваючи його кандидатуру, і попросив, якщо він це сприймає, виступити на підтримку кандидатури Дурдинця. Він це зробив. І я вдячний за підтримку. Думаю, що не помилився.

— Іване Степановичу, цікаво знати вашу думку відносно результатів третіх Всеукраїнських зборів Руху.

— Рух не є чимось застиглим і консервативним. Зміни у Русі мали статися. Результат вважаю не найгіршим.

Рух — здорова організація, і я до неї ставлюся з симпатією. Розумієте? Рух був потрібний, він виконав своє перше завдання, не

чий фундамент для зарубіжних інвестицій, але поки що їх не видно. Діаспорі я вдячний, але хочу сказати, що представники її дуже повільно перебудовуються. Вже настав час вкладати капітал, допомагати своїм братам і сестрам не посилками, автомобілями чи доларами, а вчити їх працювати.

— Чи буваєте ви у своєму виборчому окрузі на Київщині, що для нього робите?

— Скажу відверто, в окрузі буваю дуже рідко. Обстановку ж в окрузі знаю добре. Але переконаний, що від численних зустрічей з виборцями життя не покращиться.

— Іване Степановичу, чи змінилося щось у вашому буденному житті після обрання Головою Верховної Ради?

— Я розумів, що посада Голови забере останнє з мого приватного життя. Але керуюся одним, нехай мене вірно зрозуміють: або ми змінимо те, що є нині в Україні, або... Я не можу збагнути, чим завинили українці в Україні і перед ким, що всі ми такі убогі. Українці, голі й босі, розкидані по всьому світу, стали там заможними людьми. Я вперше побував у тому «капіталістичному» світі у квітні минулого року — Америка, Канада, а цього року я побачив Францію. Українці в Україні ні в чому не поступаються тим українцям, які мешкають у тому «капіталістичному» світі. Значить, винна система. Що зможу, те й зроблю, щоб Україна стала не кращою, не гіршою, а такою ж, як інші держави.

— Щасти вам у цьому.

Інтерв'ю вела Світлана ПИСАРЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВО

З ІНТЕРЕС
мився з
мого коле
са «Багатопарті
яким бути закон
(«ГУ» за 14 лю
ку). Хотів би вис
міркування на
більше, що бага
автора свідчать
ність його позиц
громадсько-політ
лій.

Однак попере
ную звернути у
ливості виборчих
ших країнах. У
домості виборці
ширеною є точк
вибори — це н
єктивніший спо
громадської дум
рекручення в
громадян, які м
голосу, безумов
ки існує. Ви по
непорядність ч
чих комісій? Т
це. Але є факто
вання яких біль
ців і не здогаду
кручення, викли
коналістю вибор
Відповідно до о
кації виборчих
діляють три т
систем: мажор
порціональні та

Мажоритарні
найпростіша си
ру політичних
претендують на
родного предста
ламенті, Раді а
лінні (ЦК) полі
Мажоритарні
ють трьох видів
на, багатоманда
ренціальна.

У першому
рія країни, обла
міста чи села ді
руги, від кожно
рається один де
одержав відносн
голосів.

Крім країн
СРСР, одноман
ритарна система
ламентських виб
Великобританії,
вій Зеландії, І
ії, Франції.

Багатомандат
тарна система
що кожний вибо
льки голосів, ск
татів потрібно
ругу. Таким чин
депутатів місц
влади у Велико
Новій Зеландії.

Американська
лосування відб
інших тим, що
рають свого пре
безпосередньо, а
віряючи свої
колегії виборц
історії США бу
ки, коли презид
кандидат, який
шу сумарну к
сів, але більшу
борців саме зав
сім справедливо
му механізмові.

За преферен
борчої систем
розставляє у бю
датів у порядку
нки. Якщо ніхто
не набрав абсол
шості голосів, із
чається останн
то зібраних «пе
Так повторюєть
ки потрібне чис
набере абсолютн
голосів.

Однак на пра
тема застосовує
рідко внаслідок
недоліків, прита
тій одномандат
тарній системі.
ня такої систем

оман- ько- є ійсь олоту а з лтий- має? о гоц- их лити й ва- я ви, амен- рати- СНД? вала чо- аний, аєте, и ра- ке- ю і ками праві дру- Все , то- дува- угго- того. о на- ь у задбуло Пре- поля-

ня. Я був п'ять років заступником Голови Верховної Ради попереднього скликання. Але якщо порівняти ті п'ять років і нинішніх неповних два, то можна сказати, що пропрацював не два, а 200 років. Мені досить багато часу доводилось виконувати прямі обов'язки Голови. Я бачив, коли у депутатів є довіра, повага, то мені вдається спрямувати їхню роботу у те чи інше русло, вивести на непоганий кінцевий результат. Якщо такої поваги і довіри немає, то, як головуючий, бачив, наскільки швидко відриваюся від залу. Це означало, що треба терміново міняти тактику, відмовлятися від попередньої позиції.

Очоливши Раду, пообіцяв, що внесу кандидатуру на посаду Першого заступника того, кого запропонує переважна більшість депутатів. Першою такою офіційно оформленою листом була кандидатура Василя Руденка, члена Комісії з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування. Депутати подали за нього більше 80 підписів. Це була пропозиція центру Верховної Ради. Мені дуже імпонує сама особистість Руденка, його витримка, здоровий глузд. Потім почали надходити пропозиції щодо Бориса Мокіна, Олександра Мороза, інших депутатів. Але я сказав так: якщо будуть ще якісь пропозиції, скріплені підписами ще більшої кількості депутатів, ніж подано за Руденка, я розгляну їх. Минув місяць, пристрасті вляглися. Ніхто нічого не вносив.

Але я думав: хто з депутатів міг би зайняти місце головуючого і повести сесію, кому б у залі повірили? Перебираючи кандидатури, прийшов до висновку, що такою особою може бути Василь Дурдинець, який провів значну роботу в очолюваній ним комісії, знаходив багато шляхів до компромісів, злагоди. На ранок я його запросив до себе в кабінет і запропонував посаду. Він не заперечував і сказав, що з честю виконуватиме ці обов'язки. Тоді я запросив представників Народної Ради, інших депутатів і сказав, що вноситиму цю кандидатуру. Були різні думки. Я запросив Руденка і пояснив, що він має усі підстави бути обраним на цю посаду, розповів, чим я керуюся, не висуваючи його кандидатуру, і попросив, якщо він це сприймає, виступити на підтримку кандидатури Дурдинця. Він це зробив. І я вдячний за підтримку. Думаю, що не помилився.

— Іване Степановичу, цікаво знати вашу думку відносно результатів третіх Всеукраїнських зборів Руху.

— Рух не є чимось застиглим і консервативним. Зміни у Русі мали статися. Результат вважаю не найгіршим.

Рух — здорова організація, і я до неї ставлюся з симпатією. Розумієте? Рух був потрібний, він виконав своє перше завдання, не менш важливим завданням є консолідація народу України на побудову незалежної національної економіки України.

— Якщо можна, коротко охарактеризуйте свої відносини з Багровим і парламентом Криму.

— В Криму обиралася обласна Рада. На мою думку, слід швидше проводити вибори Верховної Ради Криму, але це справа кримчан. Щодо відносин з Багровим, то ми з ним на різних полюсах. Думаю, що здорові сили в Криму переможуть.

— Ваша позиція щодо подій у Молдові?

— Верховна Рада України звернулась із Заявою до парламенту Молдови, в якій висловила свою позицію.

Нещодавно я говорив з Головою Верховної Ради Молдови Олександром Мошану. Ми домовились обмінятися делегаціями.

— Який загальний висновок можна зробити, підсумовуючи зустрічі із зарубіжними політиками і дипломатами за кордоном і в Україні?

— Однозначний: час закінчувати загальні розмови. В Україні створено законодавчий фундамент для зарубіжних інвестицій, але поки що їх не видно. Діаспорі я вдячний, але хочу сказати, що представники її дуже повільно перебудовуються. Вже настав час вкладати капітал, допомагати своїм братам і сестрам не посилками, автомобілями чи доларами, а вчити їх працювати.

— Чи буваєте ви у своєму виборчому окрузі на Київщині, що для нього робите?

— Скажу відверто, в окрузі буваю дуже рідко. Обстановку ж в окрузі знаю добре. Але переконаний, що від численних зустрічей з виборцями життя не покращиться.

— Іване Степановичу, чи змінилося щось у вашому буденному житті після обрання Головою Верховної Ради?

— Я розумів, що посада Голови забере останнє з мого приватного життя. Але керуюся одним, нехай мене вірно зрозуміють: або ми змінимо те, що є нині в Україні, або... Я не можу збагнути, чим завинили українці в Україні і перед ким, що всі ми такі убогі. Українці, голі й босі, розкидані по всьому світу, стали там заможними людьми. Я вперше побував у тому «капіталістичному» світі у квітні минулого року — Америка, Канада, а цього року я побачив Францію. Українці в Україні ні в чому не поступаються тим українцям, які мешкають у тому «капіталістичному» світі. Значить, винна система. Що зможу, те й зроблю, щоб Україна стала не кращою, не гіршою, а такою ж, як інші держави.

— Щасти вам у цьому.

Інтерв'ю вела Світлана ПИСАРЕНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НЕ ЗБАГНУ, КРАЇНЦІ...

емок- ска- так. ска- е де- нним, начає Че- ратія ління поки мало. мках о по- е є і Ра- овий, е на- арла- Чо- засі- ться мо- і під на тра- зидії очо- дорo- адий, а ко- і во- сеції роз- риваі- кіль- від- лися яття , що єолі- і уе. онфе- вичу, мали шого били итан-

ІНЖЕНЕРІЯ ВОЛІ... ВИБОРЦІВ

З ІНТЕРЕСОМ ознайомився з публікацією мого колеги А. Білоуса «Багатопартійні вибори: яким бути закону про них» («ГУ» за 14 лютого 1992 року). Хотів би висловити і свої міркування на цю тему, тим більше, що багато тверджень автора свідчать про відірваність його позицій від наших громадсько-політичних реалій.

Однак попередньо пропоную звернути увагу на особливості виборчих систем в інших країнах. У буденній свідомості виборців досить поширеною є точка зору, що вибори — це нібито найоб'єктивніший спосіб вивчення громадської думки. Але перекручення волевиявлення громадян, які мають право голосу, безумовно, все ж таки існує. Ви подумали про непорядність членів виборчих комісій? Трапляється і це. Але є фактори, про існування яких більшість виборців і не здогадується: перекручення, викликані недосконалістю виборчої системи. Відповідно до ознак класифікації виборчих технологій виділяють три типи виборчих систем: мажоритарні, пропорціональні та змішані.

Мажоритарні системи. Це найпростіша система відбору політичних лідерів, які претендують на звання народного представника в парламенті, Раді або ж управлінні (ЦК) політичної партії. Мажоритарні системи бувають трьох видів: одномандатна, багатомандатна і преференціальна.

У першому разі територія країни, області, району, міста чи села ділиться на округи, від кожного з яких обирається один депутат, який одержав відносну більшість голосів.

Крім країн колишнього СРСР, одномандатна мажоритарна система діє на парламентських виборах у США, Великобританії, Канаді, Новій Зеландії, ПАР, Австралії, Франції.

Багатомандатна мажоритарна система передбачає, що кожний виборець має стільки голосів, скільки депутатів потрібно обрати від округу. Таким чином обирають депутатів місцевих органів влади у Великобританії та Новій Зеландії.

Американська система голосування відрізняється від інших тим, що виборці обирають свого президента не безпосередньо, а ніби передовіряючи свої повноваження колегії виборців. До речі, в історії США було три випадки, коли президентом ставав кандидат, який набрав меншу сумарну кількість голосів, але більшу кількість виборців саме завдяки не зовсім справедливому виборчому механізмові.

За преференціальної виборчої системи, виборець розставляє у бюлетені кандидатів у порядку власної оцінки. Якщо ніхто з кандидатів не набрав абсолютної більшості голосів, із списку вилучається останній за кількістю зібраних «перших» місць. Так повторюється доти, доки потрібне число кандидатів набере абсолютну більшість голосів.

Однак на практиці ця система застосовується досить рідко внаслідок складності і недоліків, притаманних простій одномандатній мажоритарній системі. Застосування такої системи проведення виборів через похибки в «наділах» виборчих округів може помітно перекрутити справжнє волевиявлення виборців, чим, звичайно ж, досить часто користуються у світовій політичній практиці.

Пропорціональні системи. Вони характеризуються розподілом депутатських мандатів пропорційно кількості голосів, одержаних кожною партією у багатомандатних виборчих округах. При цьому кількість мандатів від даного виборчого округу також визначається пропорційно до частки населення в загальній кількості населення чи виборців країни. Виборець голосує передусім за певну політичну партію, представлену списком кандидатів. Меншою мірою він орієнтований на конкретну особу кандидата. У деяких виборчих системах пропорціонального типу імена обраних депутатів називає сама партія. Ця процедура має такий вигляд: перед виборами на з'їзді партії (або засіданні її правлячого органу) визначається список кандидатів у депутати. Він суворо ранжирований відповідно до впливу і популярності кандидатів всередині цієї партії. Якщо вона завойовує на виборах, скажімо, п'ять мандатів, то їх одержує перша п'ятірка у партійному списку.

У багатьох країнах поширений інший підхід: виборець, голосуючи, може зазначити в списку одного чи кількох кандидатів партії, яким він віддає перевагу. В результаті кандидатом буде названо того, хто набере кількість голосів, не менше встановленої для цього округу квоти.

Такі виборчі системи поширені у країнах з давніми парламентськими традиціями — Італії, Бельгії, Люксембурзі, Данії, де рівень політичної і правової культури досить високий.

Змішані системи. Вони грунтуються на поєднанні елементів пропорціональної та мажоритарної виборчих систем. Найхарактернішим прикладом може слугувати виборча система Німеччини. Вона відрізняється тим, що половина депутатів бундестагу (національного парламенту) обирається за принципами одномандатної мажоритарної системи, а друга — за пропорціональною системою згідно із списками, представленими партіями у кожній з федеральних земель. Причому в першому разі використовується кваліфікаційний бар'єр для блокування партій, які одержали менше п'яти відсотків голосів виборців. А при розподілі мандатів на основі голосування за списки, голоси, подані за партії, які набрали менше п'яти відсотків прихильників, або ті, що не перемогли хоча б у трьох виборчих округах, не враховуються.

Ця виборча система сприяє стабільності партійно-політичної структури суспільства, змушуючи прихильників «малих» партій голосувати за одну з основних партій політичного спектру країни.

Мажоритарна система голосування призводить до ще грубіших перекручень волевиявлення виборців у результаті своєрідного компонування виборчих округів і різних пропорцій їхніх мешканців. В результаті такої виборчої інженерії нерідко траплялося, коли партії перемагали на виборах за кількістю поданих голосів, але в підсумку залишалися в програші при розподілі мандатів. Так, приміром, лейбористська партія Великобританії у 1951 році, яка по суті виграла вибори, поступилася консерваторам за кількістю мандатів.

Усе це зарубіжний досвід. Ми ж живемо у перехідний період від тоталітаризму до демократії, коли довір'я до політичних партій є мінімальним внаслідок своєрідної соціальної алергії на слово «партія» взагалі.

Тому, на мою думку, якщо кандидати на вибори висуватимуться тільки від партій, вибори взагалі можуть не відбутися, а то і бойкотуватимуться. На користь цього свідчить те, що за результатами опитувань громадської думки на наступних виборах до 40 відсотків виборців голосуватимуть за незалежних кандидатів, а не за тих, хто балотуватиметься за партійними списками.

Саме тому нам поки що не підходить мажоритарно-пропорціональна система. До речі, така система була запроваджена в Грузії, що не тільки не привело до цивілізованої багатопартійності, а, навпаки, поставило країну на межу громадянської війни.

Найкращий шлях у нашій ситуації — не вдаватися до революційних, більшовицьких змін, а доопрацювати наявний Закон про вибори з урахуванням реалій громадської свідомості і ступеня розвитку політичних інститутів суспільства (партій, рухів, громадських організацій, профспілок тощо).

Крім того, ні в якому разі не можна відсікати від політики трудові колективи, адже, на думку виборців, вони мають нині найвищий рейтинг серед суб'єктів, які повинні мати право висувати кандидатів у депутати.

Звичайно, по великому рахунку нинішні закони про вибори своє віджили. Але треба пам'ятати, що політична культура суспільства не може бути змінена блискавично.

На мій погляд, слід переглянути механізми формування виборчих комісій і принципи їх роботи. Інакше знову повториться ситуація, коли партія чи блок партій відсікатимуть опонентів від висування кандидатів.

Крім того, з врахуванням досвіду президентських виборів слід ввести також норми збору підписів, потрібних для реєстрації претендентів кандидатом. Причому поріг не має перевищувати одного відсотка від кількості виборців, які мешкають в окрузі.

Одним словом, новий закон про вибори має відповідати політичним і соціально-психологічним реаліям перехідного, посткомуністичного періоду з його подвійною природою і динамічними характеристиками політичної свідомості. Досить з нас революцій! Інтереси дотримання громадянської згоди диктують необхідність еволюційних змін.

Валерій БЕБИК, кандидат психологічних наук, консультант Київської обласної, депутат Старокиївської районної Рад народних депутатів.

Продиктовано в номер

Фіктивні підписи

Депутати Феодосійської міськради виявили серйозні порушення в порядку збирання підписів на підтримку кримського референдуму. Розглядаючи складений ними акт, прокурор міста, радник юстиції О. Федченко зажадав у міськвиконкомі кілька підписних листів для вибіркової перевірки. За вказаними у листах адресами на бесіду до прокурора було запрошено 35 осіб. Зубова Надія та Зубова Анісія були обурені, коли у підписному листі № 10091 побачили свої прізвища і «власноручні» підписи. Вони заявили, що ніде не підписувалися за проведення кримського референдуму. Шляхом опитування інших громадян з'ясувалося, що більше третини підписів — фіктивні.

Подібні факти є і в інших регіонах Криму. Численні телефонні дзвінки в редакції газет, на радіо і телебачення свідчать, що у своєму прагненні зібрати 180 тисяч підписів активісти республіканського руху Криму не гребують ніякими засобами. Вони ходять вечорами по квартирах. Збирання підписів організовано у магазинах, перукарнях, лікарнях, військових частинах. На російському відділенні Сімферопольського університету цим займаються викладачі на лекціях і практичних заняттях (спробуй не підпиши!). Подекуди йдуть на пряме порушення закону — доручають збирати підписи стороннім особам. Вже виявлені факти, коли одна й та ж людина підписалася за референдум 5— 6 разів. Є випадки, коли свої підписи поставили 16—17-річні юнаки та дівчата, які ще не мають права голосу.

Ситуацію навколо референдуму нагнітає московське телебачення.

Олександр ПІЛАТ.

ГУДОК ТРИВОГИ

Коли гірники Кривбасу припиняли свій гучний страйк, виник страйковий комітет у локомотивному депо станції Кривий Ріг. Залізничники вимагали щонайменше утричі підвищити заробітну плату. Слідом утворився страйком на Павлоградському вузлі Придніпровської магістралі Західного Донбасу. Тут залізничники зажадали, щоб робітникам основних професій платили не менше 12—15 тисяч карбованців на місяць. У Західному Донбасі й Кривбасі особливо відчутні парадокси, коли обслуга Придніпровської магістралі одержує нині утричі менше, ніж аналогічна обслуга під'їзних колій шахт.

Вимоги зачіпають велике коло й інших проблем залізничників Вже нині дефіцит коштів на Придніпровській магістралі сягнув більше трьох мільярдів карбованців. Якщо це не загибель магістралі, то що тоді?

Залізниця щойно створила координаційну раду, уповноважену узагальнити всі вимоги і донести їх до відома кабінету Вітольда Фокіна та Президента. Серед пунктів — пропозиція замість «Укрзалізниці» заснувати Міністерство залізничного транспорту, окремим рядком — підняти зарплату до рівня базових галузей промисловості.

І головне: на реалізацію цих та інших вимог координаційна рада відвела надто стислі терміни — до 18—25 березня. Інакше заявляє про неминучий короткочасний попереджувальний страйк.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Сенсація

ДИРЕКТОР ПОЛЮБЛЯВ НЕ ТІЛЬКИ ЗБРОЮ...

16 березня Хмельницький сколихнула сенсаційна новина: перший заступник прокурора області Володимир Педун підписав постанову про арешт директора заводу «Катіон» Скоморохова за зловживання службовим становищем, крадіжку державних грошей, незаконне зберігання вогнепальної та холодної зброї.

Це той самий Скоморохов, про якого торік писала наша газета: він першим у Хмельницькому підтримав ГКЧП і видав відповідний наказ по заводу. Після цього на сесії міськради постало питання про усунення його з посади. Та сильні світу цього утримали директора в кріслі. Правда, не надовго.

При арешті у Скоморохова вилучено сім одиниць вогнепальної зброї, у тому числі карабін з оптичним прицілом, арсенал бронебійних, трасуючих та інших набоїв.

У ході попередніх перевірок встановлено, що Скоморохов за заводські гроші спорудив у селі Данюки Хмельницького району чотириповерховий котедж, допускав інші службові зловживання. Так, у лютому цього року перерахував українсько-канадському підприємству, головою правління якого він був, 600 тисяч карбованців, 200 тисяч карбованців подарував одному з малих підприємств Херсона. А тим часом не вистачає грошей на зарплату робітникам заводу, почалися скорочення. Про це вчора журналістів поінформував слідчий — підполковник Іван Смоляхівський.

Як вважає громадськість, є небезпека, що з цієї кримінальної справи за відомими схемами можуть «випасти» найчорніші сторінки. Бо ниточка — ще не клубочок.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Гості редакції

СІК ДЛЯ ФОТОКОРА

До корпункту завітала група працівників Херсонського консервного заводу «8 березня» на чолі з директором Р. Аліковим і запропонувала допомогу для фотокореспондента О. Глядєлова. Як відомо, це єдиний в Україні завод, що виготовляє фруктові соки й пюре для дитячого харчування. Тут є дві потужні переробні лінії югославського та угорського виробництва.

— Читаю вашу газету,— сказав Ростислав В'ячеславович,— звідти й дізнався про пораненого журналіста. Сприймаю все, що там відбувається, серцем. Довго працював у тих місцях, у Кошниці, маю багато друзів, бував у Кочієрах, де стріляли у вашого журналіста. Тому вчитувався в кожний газетний рядок. Хочу бути чимось корисним для примирення. Бо подібні конфлікти відбиваються і на нас.

Що маю на увазі? Приміром, нашому заводу нині нелегко працювати. Раніше одержували дощечки для ящиків з Тюмені, Уралу. А зараз постачальники нам кажуть: нехай Кравчук домовляється з Єльциним, тоді й дамо матеріал. Не все гаразд з укладанням угод з партнерами з різних регіонів СНД. Втім, ця нерозбериха була і в колишньому Союзі. Уявіть собі: баночки везуть з Одеси до Херсона, наносять малюнок на кришечку — й знову везуть до Одеси. Опісля тара повертається знову до Херсона. Зараз начебто стає більше порядку.

...Про благородну акцію консервників довідалися зв'язківці, працівники облвиконкому. Вони взялися допомогти швидко доставити соки до київського госпіталю № 408, де лікується Олександр.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Знак біди

З ШАХТИ НЕ ПОВЕРНУЛИСЬ

Ми вже повідомляли, що в перших числах березня на Дзержинській шахті імені Артема трапилась аварія — на глибокому підземному горизонті раптово впала покрівля. Один гірник загинув одразу, шістьох завалило. До останнього жевріла надія, що їх вдасться врятувати. Та дива не сталося. 10 березня після тривалих важких рятувальних робіт підняли на поверхню тіла двох загиблих. У наступні 2—3 дні стала відома трагічна доля ще трьох. Шостого гірника досі не знайдено, і надії, що він живий, майже ніякої. Експерти ще не зробили висновків щодо причин аварії.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

Курйози

ВЕРТОЛІТ ТАРАНИТЬ ТРАКТОРА

Це трапилось на лісовій просіці під Новоайдаром. До лісоповалу, де командировані шахтарі заготовляли кріпильні стійки, їхав старенький трактор «Беларусь». Назустріч, на малій висоті, облітаючи нафтотрасу Самара — Лисичанськ, джеркотів вертоліт. Порівнявшись з трактором, він раптом стрімко пірнув у піке, і тільки дивовижна реакція тракториста Олександра Ревера відвернула лобове зіткнення. Вертоліт ударився об лафет. Од[...] паливний бак відірвався, [...] гий вибухнув. За мить крізь пелену вогню і диму вискочив переляканий екіпаж.

Усі троє відбулися синця[...] й гулями.

Сергій СКИБА.
Луганська область.

Розваги грошовитих

Казино: і карти, і жінки, і вино...

Запитала у своїх приятелів, що таке казино?

— Карти, — відповів чоловік моєї подруги.

— Жінки і вино, — додала вона.

— Розплідник розпусти, — підкинула теща.

Чи не правда, подібний «джентльменський набір», мабуть, назвали б і ви, адже всі ми черпали з одного джерела — радянських фільмів, знятих з «їхнього» життя.

Тож, одержавши запрошення на відкриття в Києві першого казино, яке засновники назвали «Спліт», що в карточній комбінації означає виграш, замислилася — дамі там належить бути в декольтованій сукні. Та вчасно схаменулася: яка вже дама з нашого брата-журналіста...

Проте, переступивши поріг будинку культури метробудівців, що на вулиці Прорізній, 6, де мене зустріли джентльмени в чорних парах і з червоними трояндами в петлицях, лише зітхнула — дамою усе ж захотілося побути. Щоправда, незважаючи ані на старання господарів, ані на бригаду вишуканих крупʼє з ризького казино, публіка все ж виявилася цілком «нашою».

А саме казино і справді точнісінько, як у кіно: рулетка, гральні столи, вкриті коштовним сукном, килими, квіти, елегантні круп'є, серед яких і симпатичні дівчата (виявляється, це також і жіноча професія), розкішний бар із силою-силенною напоїв (так, і коньяк, і шампанське, і вина) простотаки зобов'язували вести... розгульне життя. Але... найменша ставка, наприклад, у блекджеку, що по-нашому просто очко — 300 карбованців. А ще коли до цього карточний стіл бачив лише в кіно...

— Хочете спробувати? — люб'язний молодий бізнесмен, з яким познайомилася кілька хвилин тому, помітив мій пекучий інтерес.

Та...,— спробувала я добрати аргументи з приводу своєї зарплати.

— Я поставлю за вас, — зрозумів він і без аргументів.

— А ви граєте?

— Ні, — недбало кинув він, — оце вперше.

І поставив найвищу ставку — півтори тисячі. Подвійний виграш здався мені вже достатнім, щоб припинити гру, але мій візаві шепнув:

— У казино так не прийнято, — і зробив нову ставку.

Цього разу не пощастило. Яку суму ми програли, полічити не встигла, але мого нового знайомого це, здається, не збентежило...

Розуміючи, що ніяк не витримую світського тону, поцікавилася:

— Не скажете, хто тут найбагатший?

— А яку суму ви вважаєте найвищою? — теж не без інтересу поцікавився він.

«Від стелі» назвала неймовірну суму — п'ятдесят тисяч.

— Ну, гадаю, в усіх присутніх це «стартовий» капітал, — засміявся він. — А якщо говорити про багатство, то воно сягає, думаю, 20—30 мільйонів...

Так, мабуть, непросто [...]кати до того, що хтось [...]запросто може дозволити собі за 10 хвилин програти в карти розмір твоєї піврічної зарплати. Але такі люди, що заробляють скажені гроші, вже з'явилися. І вони спроможні платити за свої розваги. Правда, доводиться чути, що ці гроші, так би мовити, не завжди чисті...

— А ми не суд, — роз'яснив ситуацію один з організаторів казино Євген Гуменко. — Проте допомагаємо державі забрати ці гроші більш-менш цивілізованим шляхом: сплачуємо 70 відсотків податків від нашого прибутку — на неімущих, малозабезпечених, багатодітних. Якщо врахувати, що в нашому казино все тільки краще, то неважко полічити і витрати. Хоч ми, звичайно, не альтруїсти. Проте ж і ризикуємо чи не найбільше. Та це — бізнес...

Так, доводиться визнати: казино, де справді і карти, і жінки, і вино — розвага зовсім не для мене, а для багатих.

Цікаво лише, а чому я їм не заздрю?

Валентина ПИСАНСЬКА.

На знімку: рулетка у «Спліті».

Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Експрес-новини

Румунія закликала Україну і Росію допомогти в пошуках мирного врегулювання конфлікту у Придністров'ї. Румунський Президент Ілієску висловив стурбованість у зв'язку з повідомленнями про те, що озброєні козаки прибувають у регіон для підтримки сепаратистів. Ілієску звернувся до Росії із закликом роззброїти придністровських сепаратистів і допомогти урядові Молдови у політичному розв'язанні проблем.

* * *

НАТО підтримує вимогу держав Балтії щодо найшвидшого виведення колишніх радянських військ з їх території, заявив генеральний секретар Північноатлантичного союзу Вернер. Проте, зауважив він, практичні проблеми, які виникають у цьому зв'язку, мають розв'язуватися шляхом двосторонніх переговорів. Щодо тимчасового припинення виводу ядерної зброї з території України, то він висловив сподівання, що будуть виконані обіцянки Президента Л. Кравчука ...ести цю зброю до липня.

* * *

Міністр закордонних справ Росії Козирєв завершив свій візит до Китаю, де він провів переговори з Прем'єром держради Лі Пеном. Після чого глава російського МЗС вилетів до Кореї.

* * *

У місті Босанський Брод, що у Боснії і Герцеговині, сербські бойовики обстріляли учасників похоронної процесії мусуль...на, вбитого кілька днів то... під час сутичок. Тим часом у Сараєво знову розпочались переговори між представниками сербів, хорватів і мусульман. Вони тривають за посередництвом ЄС і спрямовані на пошуки мирного врегулювання кризи.

* * *

Біле населення ПАР взяло участь у референдумі з підтримки реформ Президента де Клерка. Він заявив нещодавно, що відмова від реформ означатиме занурення країни в хаос і розруху, а єдиною надією країни є угода з чорною більшістю. У разі провалу на референдумі де Клерк має намір піти у відставку. Основна опозиційна сила виступає в особі прибічників консервативної партії.

* * *

Ізраїльський уряд погодився дозволити групі американських експертів з питань озброєнь відвідати країну для перевірки даних щодо продажу Ізраїлем військових технологій США до країн третього світу.

Власкори повідомляють

Алма-Ата

ПАМ'ЯТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Український культурний центр «Алма-Ата» організував у столиці Казахстану зустріч, присвячену Тарасові Шевченку. На ній звучали українські народні пісні, колядки, а також вірші з «Кобзаря».

Учнів 132-ї й 34-ї алма-атинських шкіл, де створено класи з українською мовою навчання, привітав офіцер запасу Чегринец. А відома казахська художниця Ірина Ярема, персональна виставка якої незабаром відкриється у Франції, подарувала центру три малюнки.

Не обійшла увагою цю подію і республіканська преса.

Тетяна КОСТІНА.

Бішкек

СВІТ ЗНАЙОМИТЬСЯ З КИРГИЗСТАНОМ

Підписавши протокол про встановлення дипломатичних відносин з Киргизстаном, Франція стала 91-ю країною, яка визнала державну незалежність цієї середньоазіатської республіки. Найближчим часом очікується встановлення дипломатичних відносин ще з 35 державами.

Киргизстан має унікальний шанс інтегруватися у світовому співтоваристві, сказав під час підписання документів держсекретар Франції в зовнішніх справах Ален Вів'єн. А світ, у свою чергу, має можливість узнати цю прекрасну й самобутню країну, що лежить на стику європейської й азіатської культур.

У березні відбулися три дуже важливі для республіки події: вступ до Наради з безпеки й співробітництва в Європі й до Організації економічного співробітництва (мусульманська аналогія «Спільного ринку»), а також відкриття в Бішкеку американського посольства.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Москва

ГРОШІ ПОЗА КОНТРОЛЕМ

На думку голови Мосради Гончара, міська мерія зовсім не прагне вирішувати проблеми, що нагромадилися. Управління господарством невиправдано заплутане. Тепер вже не зрозуміло, хто й за що відповідає.

Для прикладу, немає ясності з міським бюджетом. Уряд зустрічає в штики будь-які спроби з боку депутатського корпусу конкретизувати цей документ, зазначити окремим рядком витрати на кожну з соціальних програм. Поза депутатським контролем опинилися колосальні позабюджетні фонди, куди стікаються кошти від приватизації.

Серйозні розбіжності між представницькими і виконавчими органами столиці намітилися і по інших позиціях. Чи варто говорити, що «крайніми» в цьому протистоянні виявляються рядові платники податків.

Володимир БАБЕНКО.

Проблеми

ЧИ ПОТРАПЛЯТЬ ТАДЖИЦЬКІ РЕЛІКВІЇ ПІД ЮРИСДИКЦІЮ РОСІЇ?

У російських музеях є чимало експонатів, які становлять гордість і славу Таджикистану. Тільки в Ермітажі такі раритети займають кілька великих експозицій.

— Я побоююсь, як би вони разом з іншим нашим добром, що зберігається в колекціях Москви й Петербурга, не перейшли під юрисдикцію Росії. З такою саме легкістю, з якою опинилися в її руках колишні радянські представництва за кордоном, — заявив професор Нумон Негматов, член-кореспондент Академії наук Республіки Таджикистан.

Він нагадав, що вивезення історичних цінностей з Таджикистану до Росії було особливо активним, починаючи з середини 40-х років, після відкриття знаменитого Пенджекендського городища. Знайдені фрески, монети, зразки різьбленого дерева, предмети ювелірного мистецтва прямим сполученням направлялися до Ермітажу й Ленінградського відділення Інституту археології. Серед вивезених предметів «Рустаміада» — цикл фресок про життя і подвиги міфічного героя Рустама, Божественний пантеон Уштрушани (стародавня область, часи раннього середньовіччя), найрідкісніше зображення вовчиці, що годує двох немовлят, створене в Середній Азії задовго до того, як його «відкрили» римляни.

— Ми не збираємося цілком оголювати російські музеї, тим більше, що власних музейних приміщень ми маємо недостатньо, — каже Негматов. — Але питання про їхнє повернення має бути узгоджене в процесі переговорів. І я сподіваюся, що рішення мінської зустрічі країн СНД про повернення історичних цінностей у місця їхнього походження стане першим кроком на цьому шляху. На жаль, російські парламентарії не дали ходу цим документам, заблокувавши процес, який навіть ще не розпочався.

Сказане має відношення не тільки до Росії. Чимало таджицьких реліквій осіло в сусідньому Узбекистані. А найвідоміша, мабуть, — так званий скарб Окса, знайдений свого часу поблизу таджицького селища Кабадіан, — досі зберігається в Британському музеї в Англії. На думку Негматова, Таджикистан з набуттям державної незалежності може порушити питання про повернення й цих цінностей.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Подробиці

ЗАЙШЛИ В ГЛУХИЙ КУТ

«Встановлено, що виконавці злочину — ризький ЗМОП і їхні вільнюські колеги»,— заявив Генеральний прокурор Литви Паулаускас на прес-конференції ще в грудні минулого року. Тоді йшлося про розслідування вбивства митників у Мядінінкаї. Прокурор розповів про дві злочинні групи ризького ЗМОПу — «Дельта-1» і «Дельта-2», які виконували спеціальні завдання військової розвідки та держбезпеки. Однак під час прес-конференції один з представників прокуратури зазначив, що в цій справі можна чекати несподіванок.

Тиждень тому працівники латвійського правосуддя нарешті дозволили старшому слідчому департаменту з розслідування кримінальних злочинів Литви А. Асташці допитати заступника командира ризького ЗМОПу С. Парфьонова. Після довгих вагань останній все ж таки погодився дати свідчення. Він зізнався, що одержав 70 патронів калібру 7,62 мм, які призначалися для стрільби з глушником. Але стверджує, що передав патрони командиру вільнюського ЗМОПу Б. Макутиновичу. Парфьонова заявив: я не знав про те, що ризькі омонівці брали участь у вбивстві в Мядінінкаї, бо в той час перебував у відпустці. За його словами, він не нападав на литовські митниці.

«Парфьонов хоче спокійного життя, хоче повернутися до сім'ї і виховувати своїх чотирьох дітей. Він не такий «міцний горішок», як дехто хоче його показати», — таке враження залишилося після зустрічі з омонівцем у литовського слідчого Асташки.

Нині розслідування жорстокого вбивства у Мядінінкаї зайшло в глухий кут. Підозрювані, яких затримали в Шуліську, стверджують, що зброю вбитих митників їм вони одержали від вільнюсця П. Василенка. А той, як і командир вільнюського ЗМОПу Макутинович, переховується за межами Литви...

Микола СТАНОВИЧ.

Вільнюс.

Добрі вісті

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСВІД — У НАШУ ТОРГІВЛЮ!

У розпорядження міністерства торгівлі Сполучених Штатів федеральне Управління міжнародного розвитку США перевело один мільйон доларів, який буде використано для часткового фінансування програми стажування керівників підприємствами в СНД в американських компаніях. Програма підготовки підприємців колишніх республік Радянського Союзу дасть їм досвід, необхідний для того, щоб вони стали лідерами в управлінні ринковою економікою в незалежних країнах, заявила міністр торгівлі США Б. Франклін.

Підбір підприємців з СНД для стажування в США здійснюватиметься таким чином. Представники міністерства торгівлі проводитимуть співбесіди з керівниками підприємств у республіках, щоб виявити найбільш здібних з них. Імена цих людей передаватимуться компаніям США, які беруть участь у цій програмі. Керівництво фірм у кінцевому рахунку й вирішуватиме питання про запрошення підприємців на стажування до Сполучених Штатів терміном на 3—6 місяців. Оплачуватимуть витрати самі компанії, але за фінансової підтримки міністерства торгівлі США. Американські компанії зможуть використовувати програму для ознайомлення керівників з незалежних держав з товарами, що ними випускаються, а також розширювати свої зв'язки в СНД.

Погляд

КАМБОДЖА СПОДІВАЄТЬСЯ НА МИР

Один з найжорстокіших і найкривавіших конфліктів сьогодення — камбоджійський — починає вщухати. Найважливішою підставою для цього стало результативне завершення багатосторонніх переговорів, підписання відповідних документів у Парижі. Повернувся на батьківщину й принц-реформатор Сіанук, якого прийняли як національного героя. Втім, не всі ще готові до нового періоду в житті країни. Колишні «будівники нового суспільства» — червоні кхмери — ще, на жаль, остаточно не здалися. Переховуючись у тропічних джунглях, вони не збираються легко скласти зброю, періодично порушуючи угоди про припинення вогню і залякуючи мирне населення, яке вони й так свого часу знищили майже наполовину. Тому всі сторони, зацікавлені в остаточному врегулюванні, з надією чекають підтримки ООН, точніше, її миротворчих сил. Звичайно, їхня присутність у Камбоджі коштуватиме дуже дорого. Втім, нове керівництво намагається докласти зусиль, щоб ніколи більше в країні не з'являлися такі пам'ятки страшної війни — груди черепів знищених людей.

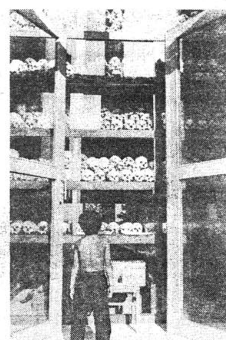
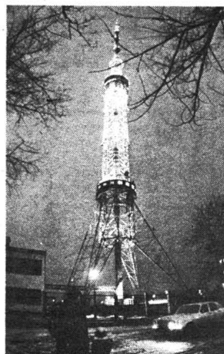

Фото ІТАР — ТАРС.

До редакції «Голосу України» надходить чимало листів, в яких читачі запитують про роботу Українського телебачення. Для того, щоб повніше задовольнити їхній інтерес, ми публікуємо розмову нашого кореспондента з першим віце-президентом Державної телерадіомовної компанії України Яремою ФРИДРАКОМ.

Зустріч на ваше прохання

Українське телебачення: проблеми і пошуки

— На Заході телебачення називають «індустрією розваг», а у нас телебачення, як і суспільство, дуже заполітизоване. Читачі пишуть, що втомилися від програм на політичні теми, і запитують, чи будуть нові розважальні програми в 1992 році?

— Телебачення — то віддзеркалення наших проблем, нашої дійсності, ця заполітизованість адекватна реальності. Пам'ятаєте події минулого року, коли народ стояв перед вибором: бути чи не бути незалежності, волі, коли вирішувалась державність України? Тож уявіть собі телебачення і радіо поза цими проблемами...

— Ви тоді як заступник голови Держтелерадіо відповідали за радіомовлення України і міжнародне Радіо — Київ, і щодо роботи радіо, порівняно з телебаченням, у слухацької аудиторії не було особливих претензій. Воно було національне і демократичне...

— Дякую. Радіо дійсно зробило чимало для пробудження національної свідомості українців, їхньої історичної пам'яті. За тих пресингових умов вистояло, не заплямувало себе «боротьбою» з демократичними рухами та течіями, письменниками, поетами і просто порядними людьми. Повертаючись до розважальних програм, скажу, що є багато задумів, але їх реалізація потребує часу і певних творчих і технічних можливостей. Цього року створено спеціальну структуру — редакцію масово-видовищних програм. Втім, телебачення буде розвиватися не лише за рахунок розваг. Іншим стане літературно-драматичне мовлення, музичне, молодіжне, дитяче.

— В листах читачі зауважують, що по українському телебаченню демонструється мало художніх фільмів. Від чого це залежить і як цю проблему розв'язуватимуть в цьому році?

— Я не можу цілком погодитися з цим зауваженням, але бажання глядачів кожного дня дивитися художні фільми, можна зрозуміти. Щотижня в програмах телебачення йдуть чотири-п'ять художніх фільмів, а у святкові та вихідні їх кількість зростає. Крім того, демонструються фільми для дітей, мультиплікаційні фільми. Та це не означає, що в нас немає проблем у цьому питанні. Основна проблема, і не тільки наша, це «Мистецтво і ринок». Нині власниками фільмів є здебільшого не кіностудії, де вони знімаються, а спонсорські організації, які фінансують зйомки картин, або різні кооперативні, спільні підприємства, що купують виключні права на картину. Окремо треба сказати про те, що з відомих причин україномовні стрічки становлять лише один відсоток в українському кінопрокаті (за даними Міністерства культури України за 1990 рік).

Таке становище в українському національному кіно не могло не позначитися і на нашому фільмофонді, а отже, й на телеекрані. На виконання закону про мови ми прагнемо до оновлення власного фільмофонду стрічками національної тематики. Особливе місце посідають мультиплікаційні фільми для дітей, але й тут не без проблем. Студія «Укранімафільм», що стала самостійною у 1990 році, вийшовши зі складу студії «Київнаукфільм», за два роки свого існування не продала до нашого фільмофонду жодного мультфільму, незважаючи на неодноразові наші звертання. Причина — дирекція студії ніяк не може скласти ціну своїй продукції. Слід сказати, що школа української мультиплікації широко відома за межами України, і хотілося б, щоб не тільки фахівці, а й мільйони дітей, які збираються біля телеекрану, теж мали змогу переконатися в цьому і прилучитися до української мови.

Тепер функції відродження українського кіно всіх жанрів покладено на нову організацію — Держкінофонд України, який знов-таки ставить складні фінансові умови щодо демонстрації кінострічок, а продавати їх до фільмофонду Українського телебачення взагалі відмовляється. Вихід з цієї ситуації може бути один. Питання про показ українських національних кінокартин має вирішуватися на державному рівні.

— Наприкінці минулого року на зустрічі керівників СНД у Мінську начебто було досягнуто домовленості про створення національного каналу «Співдружність». Які в нього перспективи?

— Перспективи проблематичні. По-перше, не можна здійснювати управління телебаченням з різних країн, до того ж без достатнього забезпечення сучасною технікою і необхідними джерелами інформації. По-друге, як завжди, Москва аж ніяк не відмовляється від своєї виключності. бо й не думала ділитися ефіром.

По-третє, телерадіокомпанія «Останкіно», створена за Указом Президента Росії Бориса Єльцина, за задумом має поширювати інформацію в державах співдружності, без їх згоди, звичайно. Крім того, Борис Миколайович уже виділив кошти на утримання «Останкіно» на цей рік. Уже в 1992 році цей канал має стати акціонерним підприємством і 51 відсоток акцій належатиме трудовому колективу, решту можуть придбати як приватні особи, так і незалежні держави, в тому числі Україна. Ось така «співдружність».

5 березня цього року в газеті «Известия» з'явився лист президента Російської державної телерадіомовної компанії «Останкіно» Єгора Яковлєва лідерам держав — членів СНД. «Все достояние компании,— пише відомий демократ,— передаваемое в ее управление, объявляется коллективной и неделимой собственностью учредителей. Гарантом ее неприкосновенности выступает Российская Федерация, берущая международную вещательную компанию, по поручению других учредителей, **под свою юрисдикцию»**. (підкреслення — **Я. Ф.**). І тут же він пише, що бачить це «глазами человека, который так или иначе, но все последние годы был связан с осуществлением демократических реформ, своим пером, всем, что мне дано, стремился избавить страну от железобетонного имперского каркаса...». Даруйте мені, будь ласка, але я процитую ще одну фразу шановного Єгора Володимировича: «Наше государство представляется мне порой этакой своеобразной бочкой, которую скрепляли стальные обручи: самовластье, диктатура КПСС, тоталитаризм. Обручи лопнули, бочка развалилась, но великие державы не уходят на дно...». Так, бочка розвалилася, але чи варто Яковлєву готувати нові обручі? І навіть під такою свіжою ідеєю, як юрисдикція Росії? Рівень етичності подібної ідеї ми вже мали можливість перевірити на посольствах колишнього Радянського Союзу, його національних банках, армії тощо. Зрештою, це повернення до старого Центрального телебачення. Адже воно теж було своєрідним акціонерним товариством — усі республіки вносили великі кошти на його утримання, але воно служило одній культурі, одним амбіціям, втім, і продовжує служити. Я щось не пригадаю, щоб ЦТ, а нині «Останкіно», в чомусь стали на захист українських прав та інтересів, от, приміром, з туркменським газом, кримськими проблемами, флотом... Цього не було й не буде. Як і не може бути міждержавного телебачення, аналогів немає в світі.

— Який же вихід?

— Вихід один — розбудовувати своє національне телебачення. А спільне «Останкіно» — то втягування України в поступове створення єдинодержавних структур.

— Цими днями російська телевізійна програма «Итоги» наводила результати соціологічного опитування. З них випливає, що 85 відсотків киян хочуть дивитися програму «Останкіно» без будь-яких змін.

— Соціологічні дослідження щодо думок самих киян свого часу дуже «посрамили» Горбачова. Думаю, цим дослідженням, якщо не помиляюся, одержаним з опитування 300 осіб, така ж ціна. Хоча я теж вважаю, що «Останкіно» закривати не слід, але й платити за нього не варто.

— Яке питання сьогодні є найгострішим для Українського телебачення?

— Необхідно негайно, я підкреслюю — негайно, фінансово підтримати телебачення в придбанні зарубіжної техніки, бо на Україні вона не випускається.

Бесіду вела Інеса ЛАНОВСЬКА, завідуюча сектором соціологічної інформації.

ЗА І ПРОТИ «ЛІТНЬОГО ЧАСУ»

Багатьох сьогодні хвилює проблема «літнього часу»: чи будемо переводити стрілки годинників? Невдовзі Верховна Рада розглядатиме це питання. Друкуємо пропозиції кількох наших читачів.

● ХТО РАНО ВСТАЄ, ТОМУ Й БОГ ДАЄ

Таке прислів'я давно ходить у народі. А що зробили ми, перевівши годинника на годину вперед? А те, що коли сходить сонечко, ми ще спимо, а коли воно зайде, ми ще працюємо. І ніякої економії електроенергії немає, бо те, що ми не спалим вранці — витрачаємо ввечері.

Кривий Ріг. **Олександр ЄМЦЕВ.**

● НАВІЩО ПРОДОВЖУВАТИ НІЧ?

Мене обурило введення так званого декретного часу. Для чого? Навіщо продовжувати ніч? А графік роботи залишився без змін. Те, що рано світає, не потрібно нікому. Увечері жінки потемки біжать за маленькими дітками в садочки. А на дачу чи в сад після роботи вже ніколи й зайти — темно. Взагалі, одні незручності.

С. ЄФІМЕНКО.

Комсомольськ
Полтавської області.

● НЕ ЧІПАЙТЕ СТРІЛКИ ГОДИННИКА!

Стрілки годинника треба поставити на одну годину вперед і більше ніколи їх не чіпати! Це до всього ще й заощадить народні гроші.

Л. ЗИМОВЕЦЬ.

Конотоп
Сумської області.

● ЗА ЯКИМ ЧАСОМ МИ ЖИВЕМО?

Дуже хочеться знати, за яким часом ми живемо? Здається, Україна виходить на норми життя цивілізованого світу. З цією метою було геть відкинуто так званий декретний час, і ми ввійшли на рівень Європи. Призвичаїлись. Сподобалось: встигали виспатись навіть ті, хто до дитячого садка ходить. Усе було прекрасно.

Але керівники «глобинської імперії» повернули жителів району знову до декретного часу. Набрав чинності її «декрет», згідно з яким усі місцеві установи й організації повинні працювати з восьмої години ранку.

Отож, усіх нас дуже цікавить таке запитання: за яким часом ми живемо? За єдиним, державним, чи кожен встановлює його на свій власний розсуд?

**Віталій ЯРОШЕВСЬКИЙ,
заступник редактора райгазети «Зоря Придніпров'я».**

Глобин
Полтавської області.

● ВІДМОВИМОСЬ ВІД ЛІТНЬОГО ЧАСУ

Уперше поясний час запроваджено 1883 року в США, в СРСР — 1919-го. Оскільки Україна розміщена у другому годинному поясі, то час її території повинен відрізнятися від всесвітнього на дві години. Так і було в колишній УРСР до 1930 року, коли декретом Ради Народних Комісарів СРСР поясний час перевели на одну годину вперед. Пояснили запровадження «декретного» часу необхідністю заощадження електроенергії. Хоча простіше було прийняти постанову про початок робочого дня на одну годину раніше, живучи, як і всі країни світу, за своїм поясним часом.

Запровадження 1981 року літнього часу призвело до того, що Україна жила за четвертим годинним поясом, в якому розміщені Туркменистан, Узбекистан. Такі переходи різко позначилися на здоров'ї людей, особливо дітей. Тому цілком закономірною була постанова Ради Міністрів УРСР про ліквідацію декретного часу з 1 липня 1990 року. Але тільки у вересні ми разом з Москвою перейшли на свій поясний час, зберігши назву «московський».

Як же правильно називати цей час, що відрізняється на дві години від зсесвітнього й на годину від середньоєвропейського? Відомо, що ширина кожного годинного поясу приблизно 15 градусів, оскільки на такий кут Земля повертається за одну годину (360 градусів за 24 години). Приблизно посередині кожного з поясів проходить меридіан, кратний п'ятнадцяти, на якому поясний час відповідає місцевому, або справжньому, сонячному. Другий пояс перетинає меридіан 30 градусів східної довготи, який ділить Україну на дві майже рівні частини, проходячи зовсім недалеко від Києва. Тож цілком правомірно називати час другого поясу київським, або східноєвропейським.

Отже, з точки зору науки, дванадцята година дня — це південь (час, протилежний півночі — 24 години), тобто, момент доби, коли сонце найвище над горизонтом. Починаючи роботу о восьмій годині ранку, ми половину свого робочого часу будемо працювати до середини світлого дня, а інші чотири години — в післяобідній час. Такий розпорядок роботи найбільше відповідатиме біологічному добовому ритмові людського організму. Виходячи з цього, очевидно, потрібно відмовитися від переходу на літній час. Між іншим, це зробили вже інші країни, які раніше практикували такий перехід.

Дай Боже нашій Верховній Раді і урядові України зваженості й розсудливості у прийнятті правильного рішення, яке раз і назавжди закриє проблему часу в нашій незалежній державі.

**Й. ГІЛЕЦЬКИЙ,
заступник голови обласного відділення Географічного товариства України.**

Івано-Франківськ.

БАЛ ДЛЯ КОРОЛЕВИ

Після того, як у київському Палаці спорту погасло світло і збуджені глядачі потяглися до виходу, спало на думку: де знайти такі влучні слова, щоб описати те, що спостерігав два дні.

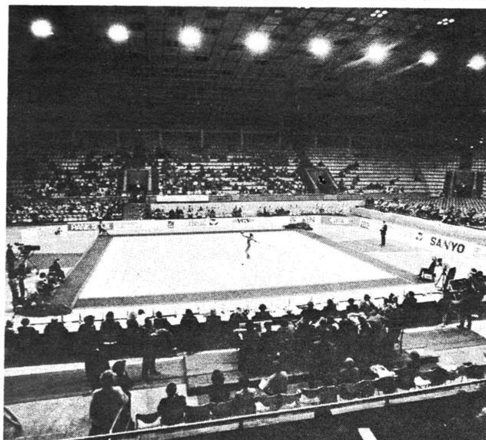
Можна назвати і міжнародними змаганнями з художньої гімнастики — «Кубок Дерюгіної». Це — якщо офіційно. Можна назвати і бенефісом Дерюгіної, і балом Дерюгіної.

Саме про це дбала київська фірма «Довіра», зробивши режисуру свята, запросивши «зірок» естради з Москви, Києва. І все це на честь Альбіни Миколаївни Дерюгіної, яка вже 30 років живе в художній гімнастиці. Я не помилився — живе. Бо із своїми вихованками вона не розлучається цілодобово. Це не перебільшення: Ірина Дерюгіна, її дочка, однією з перших стала абсолютною чемпіонкою світу. А потім були Жанна Васюра, Ольга Щоголева, Ольга Плохова, Вікторія Сєрих... Всіх не перелічити. І на «Кубку Дерюгіної» боротьба розгорнулася між вихованками Альбіни Миколаївни — Оксаною Скалдіною і Олександрою Тимошенко. Головний приз отримала цього разу Оксана.

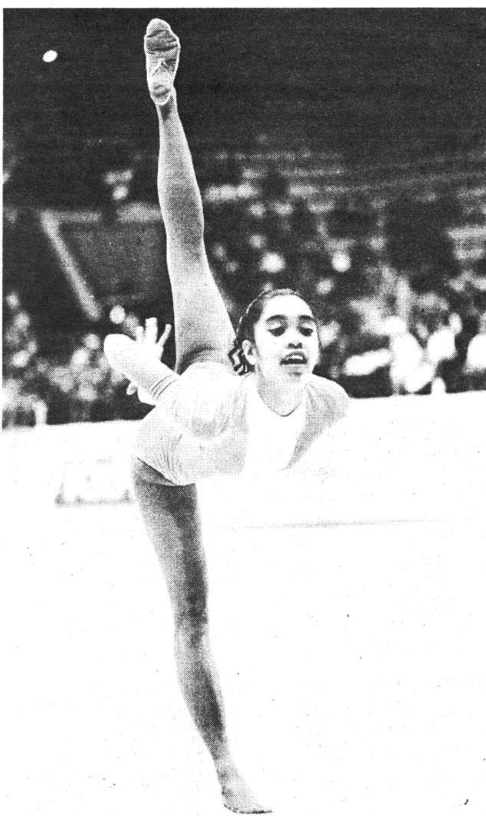
А потім почався бал на честь королеви художньої гімнастики України — Альбіни Дерюгіної.

Ні, таке не забувається. І дай Боже, щоб свято повернулося ще. До Дерюгіної, Скалдіної, Тимошенко, до всіх, хто закоханий у красу.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

РОЗДІЛ І. ПОДАТОК НА ДОХОДИ

Стаття 1. Платники податку

1. Платниками податку на доходи є:

а) господарюючі суб'єкти, які є юридичними особами (крім Національного банку України, за винятком його госпрозрахункових підрозділів), включаючи підприємства з іноземними інвестиціями, їх філіали, відділення та інші відособлені підрозділи, що мають окремий баланс і рахунок у банку, міжнародні неурядові організації і міжнародні об'єднання, що здійснюють господарську, підприємницьку та іншу комерційну діяльність на території України;

б) розташовані на території України філіали, відділення та інші відособлені підрозділи підприємств, що знаходяться за межами України, які для цілей оподаткування ведуть окремий баланс і відкривають рахунок у банку;

в) організації, що не перебувають на господарському розрахунку, але одержують доходи від господарської (комерційної) діяльності та від надання платних послуг.

Платники податку на доходи, вказані в цьому пункті, надалі іменуються «підприємства».

2. Колгоспи (включаючи рибальські), радгоспи (включаючи радгоспи-заводи) та створені на їх базі асоціації, господарські товариства, міжгосподарські сільськогосподарські підприємства, кооперативи по вирощуванню сільськогосподарської продукції, підсобні сільськогосподарські підприємства, що мають самостійний баланс, є платниками податку з доходів, одержаних від реалізації несільськогосподарської продукції.

Рибкомбінати, радгоспи по вирощуванню квітково-декоративних рослин є платниками податку на загальних підставах.

3. По підприємствах, що належать до основної діяльності залізниць, цивільної авіації та зв'язку, розрахунки з бюджетом провадяться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 2. Об'єкти оподаткування

1. Об'єктом оподаткування є валовий доход підприємства, що являє собою суму доходів від реалізації продукції (робіт, послуг), інших матеріальних цінностей і майна (включаючи основні фонди), нематеріальних активів, брокерських місць (крім реалізації біржами) і доходів від позареалізаційних операцій, зменшених на суму витрат по цих операціях.

До складу доходу для цілей оподаткування включаються також кошти, одержані від підприємств-покупців (замовників) на власні потреби підприємств-постачальників (підрядчиків), що не враховані підприємствами на рахунку реалізації.

Внески, паї та інші цільові фінансові ресурси, проведені за рахунок коштів, залишених у розпорядженні підприємства, що об'єднуються за договорами для фінансування капіталовкладень, спрямованих на збільшення обсягів виробництва, виконання спільних програм і завдань, не є доходами підприємства або іншої юридичної особи, створеної для виконання цих робіт, програм і завдань, і не підлягають оподаткуванню.

2. До складу доходів (витрат) від позареалізаційних операцій включаються: доходи, одержувані від пайової участі у спільних підприємствах від здачі майна в оренду, дивіденди (проценти) з акцій, облігацій та інших цінних паперів, що належать підприємству; доходи (проценти), одержані від комерційного кредиту (виданої позички), інші доходи (витрати), від операцій, безпосередньо не пов'язаних з виробництвом продукції (робіт, послуг) та її реалізацією, включаючи суми економічних санкцій, відшкодування збитків, що відносяться на фінансові результати.

Суми, внесені до бюджету та іншим організаціям у вигляді економічних санкцій, які відповідно до чинного законодавства відносяться за рахунок доходу, що залишається в розпорядженні підприємства, не включаються до складу витрат від позареалізаційних операцій.

3. Для підприємств, які здійснюють торгівлю купленими товарами і матеріалами, доходами для цілей оподаткування є різниця між покупною і продажною вартістю товарів і матеріалів. Доходом від аукційного продажу є різниця в цінах між купленими і проданими товарами або різниця між вартістю виробленої продукції за діючими державними чи вільними цінами і вартістю продажу її на аукціоні.

При цьому вільні ціни визначаються за даними підприємства, яке реалізує продукцію.

4. Доходом від посередницької діяльності є сума комісійних винагород (процентів), додаткова виручка від реалізації продукції (товарів, послуг), якщо посередник бере участь у розрахунках при

(Продовження на 11-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» з 1 січня 1992 року до 31 грудня 1992 року.

2. Закон України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» застосовується підприємствами і організаціями при розрахунках з бюджетом, починаючи з підсумків діяльності за I квартал 1992 року.

3. Установити, що доход гірничодобувних підприємств (крім підземних), рентабельність яких нижче 10 процентів, у 1992 році оподатковується за ставкою 18 процентів, в тому числі 8 процентів спрямовується до галузевого фонду фінансового регулювання.

Підприємства по видобуванню торфу, підприємства і організації агропромислового комплексу по обслуговуванню сільськогосподарського виробництва, радгоспи по вирощуванню квітководекоративних рослин, народні художні промисли та науково-дослідні, наукові проектно-конструкторські і проектно-технологічні організації у 1992 році оподатковуються за ставкою, передбаченою статтею 4 Закону України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій», зменшеною на 50 процентів.

Для підприємств і організацій вугільної промисловості та підземних гірничодобувних підприємств установити на 1992 рік податок на доходи у розмірі 10 процентів з відрахуванням цих коштів до галузевого фонду фінансового регулювання.

4. Збиткові державні підприємства, яким за рішенням Кабінету Міністрів України виділяється державна дотація, звільняються від оподаткування у 1992 році.

5. Звільнити від оподаткування згідно з відповідною угодою доходи будівельних фірм Федеративної Республіки Німеччини на період спорудження ними житла на території України для військовослужбовців за рахунок коштів, що виділяються німецькою стороною для цієї мети, та доходи будівельних фірм, які беруть участь у спорудженні житла для відселення громадян із зони безумовного обов'язкового відселення.

6. Податок з доходу громадських організацій ветеранів локальних та Великої Вітчизняної воєн і належних їм підприємств у 1992 році зменшується на суму коштів, що спрямовуються ними на виконання статутної діяльності цих громадських організацій.

7. Підприємства і організації користуються додатковими пільгами щодо оподаткування, передбаченими статтями 7, 16, 20, 21 Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві України», статтею 7 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», статтею 56 Закону України «Про освіту», статтею 22 Закону України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності» та Програмою надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану, схваленою Верховною Радою України 3 липня 1991 року.

8. Установити, що для спільних підприємств у сфері матеріального виробництва (за винятком тих, що займаються видобуванням корисних копалин і рибальством), створених до 1 січня 1992 року на території України з участю іноземних інвесторів, якщо частка іноземного учасника у статутному фонді перевищує 30 процентів, зберігаються на 1992 рік пільги щодо звільнення від сплати податку протягом перших двох років з моменту одержання доходів.

9. Установити, що авансові внески платежів до бюджету у 1992 році провадяться, виходячи з розрахунків планових показників доходу на рік з поквартальним їх розподілом і розміру ставок податку.

10. Установити, що доход підприємств, внесений на особливий рахунок Національного олімпійського комітету України для витрат на підготовку до літніх Олімпійських ігор 1992 року, звільняється від оподаткування.

11. Установити, що порядок сплати, ставки податку і пільги щодо оподаткування доходів підприємств і організацій, визначених Законом України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій», не можуть змінюватися іншими законодавчими актами, крім випадків, передбачених зазначеним Законом.

12. На часткову зміну пункту 2 Постанови Верховної Ради України від 6 грудня 1991 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про пенсійне забезпечення» установити з 1 квітня 1992 року тариф внесків у 1992 році на соціальне страхування для госпрозрахункових підприємств і організацій незалежно від форм власності і господарювання, громадських об'єднань, громадян-підприємців, які використовують найману працю, 37 процентів.

Кабінету Міністрів України подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про обмеження в 1992 році дії окремих статтей Закону України «Про пенсійне забезпечення», перенесення деяких видів видатків на більш пізній строк.

13. Пункт 4 Постанови Верховної Ради України від 20 грудня 1991 року «Про прогноз Республіканського бюджету України на I квартал 1992 року» викласти в такій редакції: «У складі Республіканського бюджету на 1992 рік утворити фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення із спрямуванням, починаючи з 1 березня 1992 року, до цього фонду внесків підприємств і господарських організацій незалежно від їх підпорядкованості та форм власності у розмірі 12 процентів до фонду оплати праці (фонду заробітної плати) з віднесенням сплачених сум на собівартість продукції (робіт, послуг)».

14. Установити на 1992 рік обов'язкові внески підприємств, установ і організацій, які займаються комерційною діяльністю, з віднесенням зазначених витрат на собівартість продукції (робіт, послуг) до державного фонду сприяння зайнятості населення у розмірі 3 процентів до фонду споживання (заробітної плати).

Сільськогосподарські підприємства звільняються від сплати внесків до фонду сприяння зайнятості населення.

15. Встановити на 1992 рік відрахування коштів підприємствами і господарськими організаціями, незалежно від відомчої підпорядкованості, форм власності, виду діяльності у розмірі 0,4 процента обсягу виробництва продукції, виконання робіт і послуг на розвиток шляхів загального користування.

16. Доходи державних страхових організацій в 1992 році оподатковуються за ставкою 18 процентів.

Оподатковуваний доход банків і страхових компаній у 1992 році зменшується на суму відрахувань до резервних та страхових фондів.

При наданні кредитів по ставці не вище 15 процентів доходи банків оподатковуються за ставкою 18 процентів.

17. Доручити Кабінету Міністрів України:

запровадити за допомогою системи оподаткування механізм регулювання фондів споживання на госпрозрахункових підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності і господарювання;

прийняти необхідні рішення, які забезпечуватимуть реалізацію Закону України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій»;

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із Законом України «Про оподаткування доходу підприємств і організацій»;

привести рішення Уряду України у відповідність із Законом України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій»;

провести роботу про укладення міжнародних угод про недопущення подвійного оподаткування на основі принципу взаємності.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
21 лютого 1992 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Продовження. Початок на 10-й стор.).

виконанні угод, або доход від робіт (послуг), виконаних за договором підряду тимчасовими творчими колективами чи громадянами, для інших підприємств.

5. Для підприємств, які здійснюють товарообмінні операції як шляхом прямого обміну товарів, так і шляхом відпуску товарів за цінами нижче собівартості, об'єктом оподаткування є виручка від їх реалізації, що визначається розрахунково, виходячи з цін реалізації аналогічної продукції, які застосовувалися у період здійснення угоди. При цьому для розрахунку враховується державна або вільна ціна реалізації товарів (послуг) — залежно від того, які ціни використовуються підприємством для реалізації.

6. Доходами від реалізації матеріальних цінностей і майна (включаючи основні фонди) і реалізації брокерських місць є різниця між вартістю придбання і продажною ціною реалізованих цінностей, майна і брокерських місць, або різниця між вартістю реалізованих основних фондів та їх вартістю по балансу підприємства за вирахуванням зносу і витрат на розбирання і демонтаж основних засобів.

Стаття 3. Обчислення оподатковуваного доходу

1. Для цілей оподаткування валовий доход підприємства зменшується на суми матеріальних та інших затрат і обов'язкових платежів:

а) на суму належних до сплати у бюджет податку на добавлену вартість, акцизного збору, плати за землю, податку з власників транспортних засобів, а також рентних платежів, що вносяться у встановленому порядку з доходу;

б) на суму відрахувань до державного фонду соціального страхування і пенсійного фонду, фонду зайнятості, фонду обов'язкового медичного страхування, платежів з обов'язкового страхування, а також інших обов'язкових платежів, установлених державою;

в) на суму плати з процентів за короткострокові кредити банків (крім процентів із прострочених і відстрочених позичок і позичок, одержаних на поповнення недостачі власних оборотних коштів);

г) на суму амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних виробничих фондів, включаючи прискорену амортизацію їх активної частини, нарахованих у звітному періоді і включених до собівартості реалізованої продукції. Нарахування амортизаційних відрахувань провадиться відповідно до законодавства.

Підприємства з іноземними інвестиціями, філіали спільних підприємств, створених на території інших держав з участю підприємств України, провадять амортизаційні відрахування на повне відновлення основних виробничих фондів за нормами і в порядку, встановленими для підприємств України, якщо інше не передбачено міжнародними і міждержавними угодами і законодавством;

д) на суму витрат по нематеріальних активах у вигляді вартості придбаних патентів авторських прав, ліцензій. «ноу-хау», вартості власного патентування, що включаються із валового доходу методом часткового віднесення цих витрат до собівартості на період використання активів, але не більше десяти років;

е) на суму витрат на право використання промислових зразків, товарного знаку, авторського права, земельних ділянок та інших природних ресурсів, програмне забезпечення обчислювальної техніки і інших видів платежів, пов'язаних з використанням нематеріальних активів, відповідно до законодавства;

є) на суму орендної плати у частині доходу, яку сплачують до бюджету підприємства, що орендують частину або всі основні фонди у державних підприємств (у тому числі з правом викупу цих фондів). При цьому до орендної плати включаються амортизаційні відрахування на повне відновлення основних фондів (розрахунок за фінансовим лізингом) і частина доходу;

ж) на суму витрат на службові відрядження, утримання і обслуговування технічних засобів управління, послуги зв'язку і обчислювальних центрів, рекламу, консультаційні, інформаційні та аудиторські послуги (якщо перевірка бухгалтерського звіту аудитором є обов'язковою за законодавством України), на оплату робіт по сертифікації продукції, представницькі цілі в межах норм, затверджуваних Кабінетом Міністрів України, пожежну і сторожову охорону;

з) на вартість матеріальних затрат, врахованих у калькуляції і віднесених на собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг).

До матеріальних затрат належать затрати на сировину та основні матеріали (за вирахуванням вартості поворотних відходів), покупні вироби і напівфабрикати, допоміжні матеріали, паливо й енергію, знос інструментів, інвентаря та інших малоцінних і швидкозношуваних предметів, віднесених до собівартості, витрати, пов'язані з використанням природної сировини (відрахування на покриття затрат по геологорозвідувальних і геологопошукових роботах по корисних копалинах, затрат на рекультивацію земель, плата, яка справляється за деревину, що відпускається на пні, плата за воду, що забирається промисловими підприємствами з водогосподарських систем у межах встановлених лімітів), витрати по внесенню до позабюджетних фондів плати за забруднення навколишнього середовища щодо викидів (скидів) забруднюючих речовин і розміщення відходів у межах установлених лімітів, а також затрати на роботи і послуги виробничого характеру, виконані сторонніми підприємствами, організаціями та підприємцями або підрозділами самого підприємства, що мають окремий баланс. Інші види платежів за природні ресурси, включаючи орендну плату і штрафи, здійснюються за рахунок доходу, що залишається в розпорядженні підприємства.

До вартості матеріальних затрат, що враховуються при обчисленні оподатковуваного доходу, включаються також проценти за оплату матеріальних ресурсів, придбаних у кредит. наданий постачальником, торговельні націнки, витрати по транспортуванню, тимчасовому зберіганню продукції, що здійснюються силами сторонніх організацій або платником податку.

2. Оподатковуваний доход підприємства зменшується на суму дивідендів (процентів), одержаних з акцій, облігацій та інших цінних паперів, що належать підприємству, на суму доходу, одержаного від пайової участі у спільних підприємствах, створених на території України.

3. Із організацій, які не перебувають на господарському розрахунку і одержують доходи від господарської (комерційної) діяльності (послуг), податок справляється з сум перевищення доходів над видатками, одержуваними від цієї діяльності.

4. У порядку, передбаченому цим розділом, оподатковується доход (перевищення доходів над видатками), одержаний як на території України, її континентальному шельфі та у виключній (морській) економічній зоні, так і за межами України.

Стаття 4. Ставки податку

1. Доходи підприємств, за винятком вказаних у пунктах 2—8. 10 цієї статті, обчислені відповідно до статей 2 і 3 цього Закону, оподатковуються за ставкою 18 процентів.

2. Доходи спільних підприємств, створених на території України з участю іноземних інвесторів у сфері промисловості, сільського господарства, якщо частка іноземного учасника у статутному фонді перевищує 30 процентів, а також підприємств, які повністю належать іноземним інвесторам, оподатковуються за ставкою, передбаченою пунктом 1 цієї статті із зниженням на три одиниці.

Філіали (відділення, представництва підприємств з іноземними інвестиціями), а також створені ними дочірні підприємства оподатковуються за ставкою, передбаченою пунктом 1 цієї статті.

3. Доходи дослідних заводів, частка дослідної продукції яких становить не менше 80 процентів. оподатковуються у розмірі 50 процентів від ставки податку, передбаченої пунктом 1 статті 4.

4. Доходи (включаючи доходи від оренди та інших видів використання) від казино, відеосалонів, відеопоказу (незалежно від способу показу), прокату відео- і аудіокасет і запису на них, гральних автоматів з грошовим виграшем, а також доходи від проведення масових концертно-видовищних заходів на відкритих майданчиках, стадіонах. у палацах спорту, інших приміщеннях, кількість місць в яких перевищує дві тисячі, підлягають оподаткуванню за ставкою 70 процентів.

Установлений цим пунктом порядок оподаткування не поширюється на доходи, одержані підприємствами-відеовиробниками, що є власниками відеопродукції, від відеосалонів, відеопоказу, прокату відеокасет і запису на них, а також на доходи від проведення концертно-видовищних заходів фізкультурно-спортивними організаціями в частині доходу, яка відноситься на результати їх діяльності. Доходи, одержані вказаними підприємствами й організаціями, оподатковуються на загальних підставах.

5. Доходи підприємств від посередницької діяльності, одержувані від робіт (послуг), виконаних за договором підряду тимчасовими творчими колективами чи громадянами, оподатковуються за ставкою 65 процентів.

6. Доходи від посередницької діяльності (аукціонно-біржової, торговельно-закупівельної та іншої), а також участь у розрахунках при виконанні угод та додаткові доходи підприємств від продажу на аукціоні товарів, продукції, майна оподатковуються за ставкою 75 процентів.

7. Доходи. одержані підприємствами (за винятком іноземних юридичних осіб) від належних їм акцій, облігацій та інших цінних паперів, а також доходи українського учасника, одержані від пайової участі у спільних та у створені інших підприємств, підлягають оподаткуванню за ставкою 15 процентів.

8. Доходи іноземних учасників, що утворюються в результаті розподілу доходу спільних підприємств, при переказуванні за кордон підлягають оподаткуванню за ставкою 15 процентів, якщо інше не встановлено міжнародною угодою України щодо податкових питань. Сума податку при переказуванні доходів за кордон сплачується у валюті переказу.

9. Зазначені у пунктах 7 і 8 цієї статті податки справляються у джерела доходу. Відповідальність за утримання і перерахування податків до бюджету несе підприємство. що виплачує доход, а також іноземний учасник спільного підприємства.

Доходи, одержані підприємствами від належних їм акцій, облігацій і цінних паперів, випущених підприємствами, що знаходяться за межами України, а також доходи від пайової участі у спільних підприємствах, створених на території інших держав з участю підприємств України. оподатковуються за місцем знаходження платника, якщо вказані доходи не оподатковуються у джерела створення доходів.

10. Іноземні юридичні особи, які одержують доходи, не пов'язані з діяльністю в Україні, сплачують податки з доходів від дивідендів (процентів), авторських прав і ліцензій. фрахту, орендних платежів та з інших доходів, джерела яких знаходяться в Україні і які не пов'язані із здійсненням діяльності в Україні через постійне представництво, за ставкою 15 процентів (крім доходу від фрахту), якщо інше не встановлено міжнародною угодою України з податкових питань.

Суми доходів від фрахту, виплачуваного іноземним юридичним особам у зв'язку із здійсненням міжнародних перевезень, оподатковуються за ставкою 6 процентів.

Податок із зазначених у цьому пункті доходів іноземних юридичних осіб із джерел в Україні утримується підприємством, організацією, що виплачує доход іноземній юридичній особі. у валюті переказу з повної суми доходу при кожному перерахуванні платежу.

11. Підприємства, що належать до комунальної власності, оподатковуються за ставками, встановленими місцевими Радами народних депутатів, але не більше розмірів ставок, вказаних у пункті 1 цієї статті. Не допускається встановлення ставок залежно від виду діяльності або для окремого підприємства.

12. Доходи приватного підприємства, заснованого на власності окремого громадянина України, з правом наймання робочої сили. оподатковуються за ставкою, передбаченою пунктом 1 цієї статті.

Особисті доходи підприємця, одержані від виконання трудових обов'язків на цьому підприємстві, та інші доходи, одержувані ним від підприємства, оподатковуються відповідно до Закону Української РСР «Про прибутковий податок з громадян Української РСР, іноземних громадян та осіб без громадянства».

13. Доходи об'єднань підприємств оподатковуються за ставкою, передбаченою пунктом 1 цієї статті.

14. Нерозподілена серед працівників, акціонерів, пайовиків або кредиторів частина доходу господарських товариств вираховується із оподатковуваного доходу за типом витрат виробництва, якщо ця частина реінвестується всередині самого підприємства виключно на модернізацію, реконструкцію або розширення виробництва.

Стаття 5. Пільги щодо податку

1. Звільняються від сплати податку:

а) учнівські та студентські підприємства за умови, що чисельність учнів та студентів у загальній чисельності працюючих становить не менше 80 процентів.

Оподатковуваний доход інших підприємств, де створено учнівські та студентські цехи, бригади, дільниці, зменшується на суму заробітної плати, виплаченої учням та студентам;

б) лікувально-трудові майстерні, підсобні підприємства при психіатричних лікарнях і протитуберкульозних закладах, будинках-інтернатах для престарілих та інвалідів; виховно-трудові колонії для неповнолітніх, лікувально-трудові профілакторії та сільськогосподарські підприємства пенітенціарних закладів; пенітенціарні заклади, що використовують працю інвалідів I і II груп інвалідності. хворих на туберкульоз I і II груп диспансерного обліку, якщо їх чисельність становить не менше 50 процентів від загальної чисельності осіб, які утримуються в цих закладах;

в) установи, учбово-виробничі підприємства та об'єднання громадських організацій інвалідів, де інваліди становлять більше як 50 процентів від загальної чисельності працюючих.

Оподатковуваний доход інших підприємств, які використовують працю інвалідів, зменшується на суму заробітної плати, сплаченої своїм працівникам-інвалідам;

(Продовження на 12—13-й стор.).

(Продовження. Початок на 10-й, 11-й стор.).

г) творчі спілки (письменників, художників, композиторів, театральних діячів, кінематографістів, журналістів, фотохудожників, архітекторів, майстрів народного мистецтва, дизайнерів). Всеукраїнська музична спілка, національно-культурні товариства, а також доходи належних їм підприємств від виконання робіт (виробленої продукції), передбачених статутною діяльністю цих спілок;

д) заклади культури і спорту, навчально-виховні заклади системи освіти, організації соціального обслуговування населення, діяльність яких частково фінансується з державного бюджету;

е) доходи, одержані від проведення заходів, що здійснюються за програмою міжнародних, міждержавних, всеукраїнських фестивалів, конкурсів, оглядів, які проводяться державними культурно-освітніми закладами і є економічно збитковими;

є) доходи видавництв, що здійснюють випуск літератури українською мовою та малотиражних видань мовами національних меншин, якщо ця література становить не менше 70 процентів загального обсягу їхнього виробництва;

ж) доходи у вигляді процентів по кредитах, наданих Уряду України. Національному банку України, а також дивіденди (проценти), одержані від державних облігацій та інших державних цінних паперів;

з) доходи підприємств громадського харчування, які знаходяться на балансі промислових підприємств та обслуговують працівників цих підприємств.

При визначенні кількості працюючих на підприємствах, в установах та об'єднаннях, передбачених у підпунктах «а», «в», до складу працюючих включаються особи, які входять до штатної чисельності.

2. Звільняються від оподаткування протягом 5 років доходи і валютна виручка, одержані:

а) підприємством-власником патенту від використання винаходу у власному виробництві, а також від продажу належного ліцензії — з дати початку використання винаходу або продажу ліцензії в межах строку її патенту;

б) підприємством від використання винаходу в результаті придбання ліцензії — з дати початку використання винаходу;

в) підприємством або новим виробництвом, створеним спеціально для виготовлення нової техніки з використанням запатентованого винаходу, — з дати введення підприємства або нового виробництва в експлуатацію.

3. Оподатковуваний доход, обчислений відповідно до статті 3 цього Закону, зменшується на:

а) суму в розмірі 50 процентів затрат підприємств (крім капітальних вкладень) на проведення власними силами або науковими організаціями науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, підготовку й освоєння нових прогресивних технологій та видів продукції, здійснюваних за рахунок доходу, що залишається в розпорядженні підприємств;

б) суму затрат, пов'язаних з проведенням природоохоронних заходів, та суму затрат, спрямованих на проведення заходів щодо ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, здійснюваних за рахунок доходу, що залишається в розпорядженні підприємств;

в) суму доходу, одержаного від виробництва медикаментів та сировини усіх видів походження для їх виготовлення за умови збільшення обсягів виробництва проти минулого року;

г) суму доходу, використаного на технічне переобладнання та реконструкцію підприємств, а також на погашення одержаних на ці цілі кредитів.

Вказана пільга надається за умови повного використання на ці цілі амортизаційних відрахувань, що є у підприємства;

д) суму доходу, використаного на проведення заходів щодо збільшення виробництва медичної апаратури;

е) суму в розмірі 35 процентів доходу підприємств пенітенціарних закладів;

є) суму доходу, одержаного підприємствами від реалізації виготовлених ними протезно-ортопедичних виробів і спеціальних технічних пристосувань для інвалідів, тифло-технічних засобів, друкування і озвучення книг, журналів, підручників та іншої літератури для інвалідів по зору, а також виготовлення нестандартного обладнання, технологічної оснастки учбово-виробничим підприємствам (об'єднанням) і організаціям товариства інвалідів;

ж) суму доходу, одержаного підприємствами від реалізації продукції, виготовленої з використанням відходів виробництва, якщо їх частка в загальній вартості використаної сировини та матеріалів на виробництво цієї продукції становить не менше 75 процентів;

з) суму доходу, одержаного від виготовлення продукції (робіт), навчально-виробничими закладами освіти, діяльність яких повністю або частково фінансується з бюджету або за рахунок інших коштів, а також науковими установами і організаціями, діяльність яких повністю або частково фінансується з бюджету, спрямованого на розвиток цих закладів;

и) суму доходу закладів культури, фізичної культури і спорту, в тому числі прикладних видів, культурно-освітніх закладів, що спрямовується ними на будівництво і розвиток матеріально-технічної бази;

і) суму доходу, внесеного до державних і громадських фондів, організацій, асоціацій, що виконують благодійну, екологічну, оздоровчу і культурно-освітню діяльність, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України щорічно при формуванні бюджету, а також перерахованого підприємствам, установам, організаціям культури, народної освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, фізкультури і спорту, фізкультурно-спортивним товариствам і дитячим та культурно-освітнім громадським організаціям, але не більше 2 процентів оподатковуваного доходу, який визначається відповідно до пункту 1 статті 3 цього Закону.

У разі використання організаціями і об'єднаннями вказаних коштів на цілі, не передбачені статутною діяльністю, ці кошти за рішенням Головної державної податкової інспекції України підлягають вилученню до бюджету;

ї) суму затрат, здійснюваних за рахунок доходу, що залишається в розпорядженні підприємств відповідно до кошторисів витрат по утриманню об'єктів охорони здоров'я, будинків для престарілих та інвалідів, дитячих дошкільних закладів, дитячих таборів відпочинку, об'єктів культури і спорту, закладів народної освіти, будівництву, розвитку та утриманню об'єктів житлового фонду та комунального господарства, що перебувають на їх балансі, за погодженням з місцевими Радами народних депутатів, а також затрати підприємств на ці цілі при пайовій участі в утриманні вказаних об'єктів, що перебувають на балансі інших підприємств;

й) суму доходу підприємств громадських організацій і об'єднань (крім професійних спілок, молодіжних політичних організацій, політичних партій і рухів), релігійних організацій, що спрямовується ними на виконання статутної діяльності вказаних організацій і об'єднань, крім витрат на капіталовкладення (крім капіталовкладень, спрямованих на розвиток народної освіти, лікувальних закладів, закладів культури, фізкультури і спорту), утримання органів управління, матеріальне заохочення членів громадських організацій;

к) суму доходу, одержаного від збору та утилізації відходів тваринного походження і виробництва кормових білків тваринного походження.

4. Малі підприємства, віднесені до таких відповідно до законодавства, створені в сфері промисловості, сільського господарства і будівництва, сплачують податок з доходу в перший рік діяльності в розмірі 25 процентів, а у другий рік — 50 процентів від ставки податку, передбаченої пунктом 1 статті 4 цього Закону.

Кошти підприємств, вивільнені від оподаткування, направляються на будівництво, обновлення і освоєння нової техніки, формування статутного фонду. В разі невиконання цієї умови малі підприємства оподатковуються за підсумками року на загальних підставах.

При припиненні діяльності малого підприємства до закінчення трирічного строку оподаткування провадиться на загальних підставах.

При віднесенні підприємства до категорії малого враховуються загальна чисельність працюючих, включаючи по сумісництву та договору підряду, і встановлений обсяг господарського обороту.

5. Іноземний учасник спільного підприємства, включаючи банки і страхові організації, створеного на території України з участю іноземних інвесторів, який відповідно до міжнародної угоди України має право на повне або часткове звільнення від оподаткування доходу, що належить йому в порядку розподілу доходу, подає заяву про зниження або скасування податку в порядку, встановленому Міністерством фінансів України. У разі подання заяви після переказування доходу за кордон, вона повинна бути подана протягом року від дня переказування. Заяви, подані після закінчення року, до розгляду не приймаються.

6. Іноземна юридична особа, яка має відповідно до міжнародної угоди України право на повне або часткове звільнення від податку з доходів із джерел в Україні, не пов'язаних із діяльністю в Україні, реалізує це право в порядку, передбаченому в пункті 5 цієї статті.

7. Склад пільг щодо оподаткування і розміри ставок податку можуть уточнюватися Верховною Радою України при затвердженні бюджету на наступний рік за поданням Кабінету Міністрів України.

Місцеві Ради народних депутатів можуть надавати додаткові пільги щодо податку на доходи, які зараховуються до місцевих бюджетів.

Закон

ПРО ОПОДАТКУ
ПІДПРИЄМСТВ

Стаття 6. Оподаткування доходів, одержуваних в іноземній валюті

1. Доходи суб'єкта підприємницької діяльності, який оподатковується згідно з законодавством, зменшується на суму валютних надходжень, з яких сплачено податок на валютну виручку.

Доход в іноземній валюті, незалежно від того, перебуває він на валютному рахунку, одержаний від продажу валюти на аукціоні, використаний у платежах чи у взаємних розрахунках у формі іноземної валюти, перераховується в національну грошову одиницю України за ринковим курсом Національного банку України, який діє на дату пред'явлення платіжних документів.

Перерахований доход підсумовується з доходом підприємства, одержаного в національній валюті, та оподатковується за загальною сумою.

2. Для визначення оподатковуваного доходу, вартість витрат, оплачених постачальникам в іноземній валюті, перераховується в національну грошову одиницю України за офіційним ринковим курсом Національного банку України, який діє на дату оплати матеріальних затрат (послуг).

3. У разі придбання іноземної валюти на валютних аукціонах, біржах за національну валюту для оплати поставок по імпорту вартість поставок, віднесених на матеріальні затрати в оподатковуваний період, перераховується в національну грошову одиницю України за офіційним ринковим курсом Національного банку України, який діє на дату придбання іноземної валюти.

4. Курсова різниця між курсом банку, валютного аукціону на біржі, де придбавалась іноземна валюта (при наявності документа, який підтверджує вартість покупки у національній грошовій одиниці), і офіційним ринковим курсом Національного банку України, відноситься на витрати від позареалізаційних операцій.

Стаття 7. Порядок обчислення і строки сплати податку

1. Сума податку визначається платниками самостійно, виходячи із величини оподатковуваного доходу, наданих пільг і ставок податку.

2. Протягом кварталу всі платники (за винятком перелічених у пункті 3 і 1 цієї статті) провадять авансові внески податку до бюджету в розмірі фактичної суми податку, внесеного до бюджету за відповідний період попереднього року, а новостворені підприємства — у розмірі, передбаченому фінасовим планом або розрахунками кошторисів доходів і видатків.

Авансові внески податку до бюджету провадяться не пізніше 15 і 28 числа кожного місяця в розмірі 1/6 частини квартальної суми податку на доходи.

За клопотанням платника, що виплачує незначну суму податку, податковий орган за місцезнаходженням платника може встановити один строк сплати до бюджету — 20 числа кожного місяця в розмірі 1/3 квартальної суми податку.

Після закінчення першого кварталу, півріччя, 9 місяців і року платник обчислює за наростаючим підсумком з початку року суму податку, виходячи з фактично одержаного ним доходу, який підлягає оподаткуванню.

3. Підприємства споживчої кооперації, кооперативи, громадські організації та об'єднання, їх підприємства, об'єднання та організації, колгоспи, включаючи рибальські, радгоспи і інші сільськогосподарські підприємства визначають податок щоквартально за наростаючим підсумком з початку року із зарахуванням сум податку, обчисленого за попередні квартали.

4. Підприємства з іноземними інвестиціями протягом року провадять квартальні авансові внески податку на доходи до бюджету в розмірі 1/4 річної суми платежів не пізніше 15 числа останнього місяця кожного кварталу. Авансова сума податку на доходи на поточний рік визначається підприємством з урахуванням річного фінансового плану.

Обчислення податку на доход, фактично одержаний за минулий календарний рік, провадиться не пізніше 15 березня року, що настає за звітним, на основі бухгалтерського звіту (балансу).

5. Сплата податку провадиться за квартальними розрахунками у 5-денний строк з дати, встановленої для подання бухгалтерських звітів (балансів), а за річними розрахунками — у 10-денний строк з дати, встановленої для подання бухгалтерського звіту (балансу) за рік.

Платіжні доручення на перерахування до бюджету податку на доходи здаються платниками до установи банку до настання строку платежу.

Підприємства з іноземними інвестиціями сплачують податок на доходи у безготівковому порядку в грошовій одиниці, що діє в Україні, або в іноземній валюті, яка купується банками України у встановленому порядку і перераховується в національну грошову одиницю за курсом Національного банку України.

6. Зайві суми податку, внесені до бюджету, зараховуються в рахунок наступних платежів або повертаються платнику в 5-денний строк з дня одержання його письмової заяви.

7. Платники податку подають податковим органам за місцем свого перебування бухгалтерські звіти та баланси в порядку і строки, встановлені законодавством, і розрахунки суми податку на доходи за формами, затвердженими Головною державною податковою інспекцією України.

Підприємства з іноземними інвестиціями подають річні бухгалтерські звіти і баланси до 15 березня року, що настає за звітним.

Стаття 8. Надання податкового кредиту

1. Право на одержання податкового кредиту надається у таких випадках:

а) якщо с
доходи, обчис
ний період,
процентів су
спрямовуєтьс
нагромаджен
що підприє
вироблену п
ти, послуги)
ними цінами
перевищує
усього обс
продукції (р

б) пр
ництва
рів народно
продуктів х
чого одягу
чого харчу
ментів і мед
вання, ін
культурно-по
робничого
дівельних м
випуск ціє
непрофільни
ємства;

в) якщо
ва придбали
устаткуванн
використову
во-дослідних
рукторських
конуються
малого під
му чис
робіт) і для
ного середо
нення, а та
промислов
лінням
виготов
виробникам

2. Податк
дається на
угоди, укл
ством з п
ном за мі
підприємств
встановлено
ня кредитн
ційними бан

У кредитн
люються
податкового
ки початку
(не раніш
ки після на
період пога
ше п'яти р
ше не пог
ник рах
на суму на
вого креди
менше пр
визначеного
дитної у
органом, і
ється як
інфляції, і
вони не о
кредитонад
ні законода
шують пото
податків до
жету.

3. Подат
дається
авансових
нараховую
статті 7 ц
плачується

Сума по
не може
авансового
як на 50
може пере
центів річ
залежно в
слідовност
користовує
кредит пла

4. У ра
приємство
вся сума
диту стя
органом з
або арбіт

5. Кабі
раїни ма
податкови
цілі й на
це передб
і 3 цієї
сум пода

Закон України

ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 6. Оподаткування доходів, одержуваних в іноземній валюті

1. Доходи суб'єкта підприємницької діяльності, який оподатковується згідно з законодавством, зменшується на суму валютних надходжень, з яких сплачено податок на валютну виручку.

Доход в іноземній валюті, незалежно від того, перебуває він на валютному рахунку, одержаний від продажу валюти на аукціоні, використаний у платежах чи у взаємних розрахунках у формі іноземної валюти, перераховується в національну грошову одиницю України за ринковим курсом Національного банку України, який діє на дату пред'явлення платіжних документів.

Перерахований доход підсумовується з доходом підприємства, одержаного в національній валюті, та оподатковується за загальною сумою.

2. Для визначення оподатковуваного доходу, вартість витрат, оплачених постачальникам в іноземній валюті, перераховується в національну грошову одиницю України за офіційним ринковим курсом Національного банку України, який діє на дату оплати матеріальних затрат (послуг).

3. У разі придбання іноземної валюти на валютних аукціонах, біржах за національну валюту для оплати поставок по імпорту вартість поставок, віднесених на матеріальні затрати в оподатковуваний період, перераховується в національну грошову одиницю України за офіційним ринковим курсом Національного банку України, який діє на дату придбання іноземної валюти.

4. Курсова різниця між курсом банку, валютного аукціону на біржі, де придбавалась іноземна валюта (при наявності документа, який підтверджує вартість покупки у національній грошовій одиниці), і офіційним ринковим курсом Національного банку України, відноситься на витрати від позареалізаційних операцій.

Стаття 7. Порядок обчислення і строки сплати податку

1. Сума податку визначається платниками самостійно, виходячи із величини оподатковуваного доходу, наданих пільг і ставок податку.

2. Протягом кварталу всі платники (за винятком перелічених у пункті 3 і 1 цієї статті) провадять авансові внески податку до бюджету в розмірі фактичної суми податку, внесеного до бюджету за відповідний період попереднього року, а новостворені підприємства — у розмірі, передбаченому фінасовим планом або розрахунками кошторисів доходів і видатків.

Авансові внески податку до бюджету провадяться не підніше 15 і 28 числа кожного місяця в розмірі 1/6 частини квартальної суми податку на доходи.

За клопотанням платника, що виплачує незначну суму податку, податковий орган за місцезнаходженням платника може встановити один строк сплати до бюджету — 20 числа кожного місяця в розмірі 1/3 квартальної суми податку.

Після закінчення першого кварталу, півріччя, 9 місяців і року платник обчислює за наростаючим підсумком з початку року суму податку, виходячи з фактично одержаного ним доходу, який підлягає оподаткуванню.

3. Підприємства споживчої кооперації, кооперативи, громадські організації та об'єднання, їх підприємства, об'єднання та організації, колгоспи, включаючи рибальські, радгоспи та інші сільськогосподарські підприємства визначають податок щоквартально за наростаючим підсумком з початку року із зарахуванням сум податку, обчисленого за попередні квартали.

4. Підприємства з іноземними інвестиціями протягом року провадять квартальні авансові внески податку на доходи до бюджету в розмірі 1/4 річної суми платежів не пізніше 15 числа останнього місяця кожного кварталу. Авансова сума податку на доходи на поточний рік визначається підприємством з урахуванням річного фінансового плану.

Обчислення податку на доход, фактично одержаний за минулий календарний рік, провадиться не пізніше 15 березня року, що настає за звітним, на основі бухгалтерського звіту (балансу).

5. Сплата податку провадиться за квартальними розрахунками у 5-денний строк з дати, встановленої для подання бухгалтерських звітів (балансів), а за річними розрахунками — у 10-денний строк з дати, встановленої для подання бухгалтерського звіту (балансу) за рік.

Платіжні доручення на перерахування до бюджету податку на доходи здаються платниками до установи банку до настання строку платежу.

Підприємства з іноземними інвестиціями сплачують податок на доходи у безготівковому порядку в грошовій одиниці, що діє в Україні, або в іноземній валюті, яка купується банками України у встановленому порядку і перераховується в національну грошову одиницю за курсом Національного банку України.

6. Зайві суми податку, внесені до бюджету, зараховуються в рахунок наступних платежів або повертаються платнику в 5-денний строк з дня одержання його письмової заяви.

7. Платники податку подають податковим органам за місцем свого перебування бухгалтерські звіти та баланси в порядку і строки, встановлені законодавством, і розрахунки суми податку на доходи за формами, затвердженими Головною державною податковою інспекцією України.

Підприємства з іноземними інвестиціями подають річні бухгалтерські звіти і баланси до 15 березня року, що настає за звітним.

Стаття 8. Надання податкового кредиту

1. Право на одержання податкового кредиту надається у таких випадках:

а) якщо сума податку на доходи, обчисленого за звітний період, перевищує 50 процентів суми доходу, що спрямовується до фонду нагромадження, за умови, що підприємство реалізує вироблену продукцію (роботи, послуги) за регульованими цінами у обсязі, що перевищує 70 процентів усього обсягу реалізації продукції (робіт, послуг);

б) пр[illegible]організа[illegible] виробництва [illegible]омисл[illegible] товарів народного споживання, продуктів харчування, дитячого одягу та взуття, дитячого харчування, медикаментів і медичного устаткування, інвалідної техніки культурно-побутового та виробничого призначення, будівельних матеріалів, якщо випуск цієї продукції є непрофільним для підприємства;

в) якщо малі підприємства придбали і експлуатують устаткування, що повністю використовується для науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, які виконуються силами самого малого підприємства (у тому чис[illegible]ля реалі[illegible] цих робіт) і для захисту природного середовища від забруднення, а також верстати і промислові роботи з управлінням [illegible]ЕОМ, [illegible]о вони виготовл[illegible] ві[illegible]зняними виробниками.

2. Податковий кредит надається на основі кредитної угоди, укладеної підприємством з податковим органом за місцем реєстрації підприємства за формою, встановленою для укладення кредитних угод з комерційними банками.

У кредитній угоді обумовлюються порядок надання податкового кредиту, строки початку його погашення (не раніш як через два роки після надання кредиту), період погашення (не менше п'яти років, якщо на інше не погоджується платник[illegible]рахування пр[illegible]тів на с[illegible]у наданого податкового кредиту в розмірі не менше процента інфляції, визначеного на період кредитної угоди відповідним органом, і такого, що визнається як офіційний індекс інфляції, інші умови, якщо вони не обмежують права кредитонадавача, передбачені законодавством, і не зменшують поточних надходжень податків до державного бюджету.

3. Податковий кредит надається платникові із сум авансових платежів, що нараховуються відповідно до статті 7 цього Закону, і виплачується протягом року.

Сума податкового кредиту не може зменшувати суму авансового платежу більш як на 50 процентів і не може перевищувати 50 процентів річного податку, незалежно від того, в якій послідовності та пропорції використовується податковий кредит платником.

4. У разі порушення підприємством кредитної угоди вся сума податкового кредиту стягується податковим органом за рішенням суду або арбітражного суду.

5. Кабінет Міністрів України має право надавати податковий кредит на інші цілі й на інших умовах, ніж це передбачено у пунктах 1 і 3 цієї статті, за рахунок сум податку, що зараховується до державного бюджету, якщо кошти від зменшення податку спрямовуються на фінансування загальнодержавних потреб.

РОЗДІЛ II. ПОДАТОК НА ДОХОДИ БАНКІВСЬКИХ І СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 9. Платники податку

Платниками податку на доходи є госпрозрахункові підрозділи Національного банку України, комерційні банки різних видів, інші кредитні комерційні установи, включаючи фінансово-розрахункові центри, спільні банки, створені з участю іноземного капіталу, іноземні банки, філіали банків, включаючи розташовані на території України філіали банків, створених за межами України, які зареєстровані Національним банком України;

страхові організації, незалежно від форм власності, включаючи створені юридичними і фізичними особами інших держав, які зареєстровані в Україні і одержали ліцензію на право проведення окремих видів страхування.

Стаття 10. Об'єкти оподаткування

Об'єктом оподаткування банківських організацій є валовий доход, одержаний від кредитної діяльності та розрахункових операцій, операцій з цінними паперами, використання брокерських місць, платежі за послуги, надані клієнтам і населенню, інкасації та іншої діяльності.

У страхових організаціях об'єктом оподаткування є доходи, одержувані у вигляді страхових платежів за угодами страхування і перестрахування, крім платежів по обов'язкових видах державного страхування, надходжень із резерву платежів за довгострокові види страхування, страхового пенсійного фонду, запасного фонду ризикових видів страхувань та інших надходжень.

Стаття 11. Обчислення оподатковуваного доходу

1. Оподатковувані доходи банківських і страхових організацій обчислюються шляхом зменшення валового доходу на витрати, передбачені у підпунктах «а», «б», «д» і «ж» пункту 1 статті 3 цього Закону, а також на:

а) суму амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних фондів;

б) суму витрат по оренді основних фондів у розмірі амортизаційних відрахувань, а по оренді нежилих приміщень — у межах норм, затверджених місцевими Радами народних депутатів, по експлуатації будівель і устаткування, включаючи опалення, освітлення, охорону і ремонт, канцелярські і поштово-телеграфні витрати.

При цьому банківські та страхові організації, створені з участю іноземного капіталу, філіали таких організацій, створені на території інших держав з участю банківських і страхових організацій України, а також іноземні банківські та страхові організації проводять амортизаційні відрахування і нарахування зносу нематеріальних активів за нормами, встановленими для організацій України, якщо інше не передбачено Міждержавними угодами і законодавством.

2. Валовий доход банківських організацій зменшується також на:

а) суму нарахованих і сплачених процентів по пасивних операціях, а також сплачених процентів за кредити банків;

б) суму сплачених комісійних зборів за послуги та кореспондентські відносини і суму платежів за послуги інших банків.

3. Валовий доход страхових організацій зменшується також на:

а) суму виплат страхового відшкодування за договорами страхування та перестрахування, крім платежів по обов'язкових видах державного страхування;

б) суму відрахувань на превентивні заходи, до запасного фонду по ризикових видах страхування, резерву по довгострокових видах страхування і до страхового пенсійного фонду;

в) суму збитків і втрат минулого року.

4. Оподатковуваний доход банківських та страхових організацій зменшується на суму доходу від належних їм акцій, облігацій та інших цінних паперів, а також доходу від пайової участі у спільних підприємствах.

Стаття 12. Ставки податку

Доходи банківських і страхових організацій, обчислені відповідно до статей 10 і 11 цього Закону, оподатковуються за ставкою 35 процентів.

Доходи, одержані організаціями від належних їм акцій, облігацій та інших цінних паперів, а також доходи від пайової участі у спільних підприємствах оподатковуються за ставкою 15 процентів.

Стаття 13. Пільги щодо податку

1. Оподатковувані доходи банківських і страхових організацій, обчислені відповідно до статей 10 і 11 цього Закону, зменшуються на суму витрат, передбачених у підпунктах «і, «ї» пункту 3 статті 5 цього Закону.

2. По банківських організаціях оподатковуваний доход зменшується також на:

а) суму витрат по проектуванню і створенню автоматизованих банківських систем з використанням сучасної обчислювальної техніки, систем міжбанківських розрахунків та електронних засобів платежів, здійснюваних за рахунок доходу, який залишається в розпорядженні банківських організацій;

б) суму відрахувань до резервного фонду, але не більше 20 процентів від сплаченого статутного фонду.

РОЗДІЛ III. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ІНОЗЕМНИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ВІД ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Стаття 14. Платники податку

Платниками податку на доходи іноземних юридичних осіб є компанії, об'єднання, а також будь-які інші організації, що визначаються юридичними особами за законодавством країни їх постійного місцеперебування, які здійснюють господарську діяльність на території України, її континентально-

ГОЛОС України

раїни
АННЯ ДОХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЙ

тку на
за звіт-
50
ду, що
фонду
умови,
еалізує
(робо-
ульова-
зі, що
оцентів
лізації
луг);
виробо-
това-
ивання,
, дитя-
, дитя-
медика-
статку-
техніки
та ви-
бу-
якщо
кції є
підпри-

риємст-
атують
овністю
науко-
о-конст-
кі ви-
самого
(у то-
цих
природ-
забруд-
сати і
управ-
о вони
ннями

дит на-
едитної
приєм-
орга-
страції
юрмою,
кладен-
комер-

обумов-
адання
, стро-
ашення
(за ро-
едиту),
іе мен-
на ін-
плат-
тів
атко-
рі не
фляції,
д кре-
відним
визна-
індекс
, якщо
права
едбаче-
е змен-
оджень
о бюд-

дит на-
із сум
, що
дно до
, і ви-
оку.
редиту
и суму
більш
і не
50 про-
ку, не-
кий по-
щї ви-
тковий

ня під-
і угоди
о кре-
тковим
суду
.
ів Ук-
давати
а інші
х, ніж
тків 1
рахунок
рахову-

ється до державного бюджету, якщо кошти від зменшення податку спрямовуються на фінансування загальнодержавних потреб.

РОЗДІЛ II. ПОДАТОК НА ДОХОДИ БАНКІВСЬКИХ І СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 9. Платники податку

Платниками податку на доходи є госпрозрахункові підрозділи Національного банку України, комерційні банки різних видів, інші кредитні комерційні установи, включаючи фінансово-розрахункові центри, спільні банки, створені з участю іноземного капіталу, іноземні банки, філіали банків, включаючи розташовані на території України філіали банків, створених за межами України, які зареєстровані Національним банком України;

страхові організації, незалежно від форм власності, включаючи створені юридичними і фізичними особами інших держав, які зареєстровані в Україні і одержали ліцензію на право проведення окремих видів страхування.

Стаття 10. Об'єкти оподаткування

Об'єктом оподаткування банківських організацій є валовий доход, одержаний від кредитної діяльності та розрахункових операцій, операцій з цінними паперами, використання брокерських місць, платежі за послуги, надані клієнтам і населенню, інкасації та іншої діяльності.

У страхових організаціях об'єктом оподаткування є доходи, одержувані у вигляді страхових платежів за угодами страхування і перестрахування, крім платежів по обов'язкових видах державного страхування, надходжень із резерву платежів за довгостроковими видами страхування, страхового пенсійного фонду, запасного фонду ризикових видів страхувань та інших надходжень.

Стаття 11. Обчислення оподатковуваного доходу

1. Оподатковувані доходи банківських і страхових організацій обчислюються шляхом зменшення валового доходу на витрати, передбачені у підпунктах «а», «б», «д» і «ж» пункту 1 статті 3 цього Закону, а також на:

а) суму амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних фондів;

б) суму витрат по оренді основних фондів у розмірі амортизаційних відрахувань, а по оренді нежилих приміщень — у межах норм, затверджених місцевими Радами народних депутатів, по експлуатації будівель і устаткування, включаючи опалення, освітлення, охорону і ремонт, канцелярські і поштово-телеграфні витрати.

При цьому банківські та страхові організації, створені з участю іноземного капіталу, філіали таких організацій, створені на території інших держав з участю банківських і страхових організацій України, а також іноземні банківські та страхові організації проводять амортизаційні відрахування і нарахування зносу нематеріальних активів за нормами, встановленими для організацій України, якщо інше не передбачено Міждержавними угодами і законодавством.

2. Валовий доход банківських організацій зменшується також на:

а) суму нарахованих і сплачених процентів по пасивних операціях, а також сплачених процентів за кредити банків;

б) суму сплачених комісійних зборів за послуги та кореспондентські відносини і суму платежів за послуги інших банків.

3. Валовий доход страхових організацій зменшується також на:

а) суму виплат страхового відшкодування за договорами страхування та перестрахування, крім платежів по обов'язкових видах державного страхування;

б) суму відрахувань на превентивні заходи, до запасного фонду по ризикових видах страхування, резерву по довгострокових видах страхування і до страхового пенсійного фонду;

в) суму збитків і втрат минулого року.

4. Оподатковуваний доход банківських та страхових організацій зменшується на суму доходу від належних їм акцій, облігацій та інших цінних паперів, а також доходу від пайової участі у спільних підприємствах.

Стаття 12. Ставки податку

Доходи банківських і страхових організацій, обчислені відповідно до статей 10 і 11 цього Закону, оподатковуються за ставкою 35 процентів.

Доходи, одержані організаціями від належних їм акцій, облігацій та інших цінних паперів, а також доходи від пайової участі у спільних підприємствах оподатковуються за ставкою 15 процентів.

Стаття 13. Пільги щодо податку

1. Оподатковувані доходи банківських і страхових організацій, обчислені відповідно до статей 10 і 11 цього Закону, зменшуються на суму витрат, передбачених у підпунктах «і», «ї» пункту 3 статті 5 цього Закону.

2. По банківських організаціях оподатковуваний доход зменшується також на:

а) суму витрат по проектуванню і створенню автоматизованих банківських систем з використанням сучасної обчислювальної техніки, систем міжбанківських розрахунків та електронних засобів платежів, здійснюваних за рахунок доходу, який залишається в розпорядженні банківських організацій;

б) суму відрахувань до резервного фонду, але не більше 20 процентів від сплаченого статутного фонду.

РОЗДІЛ III. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ІНОЗЕМНИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ВІД ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Стаття 14. Платники податку

Платниками податку на доходи іноземних юридичних осіб є компанії, об'єднання, а також будь-які інші організації, що визначаються юридичними особами за законодавством країни їх постійного місцеперебування, які здійснюють господарську діяльність на території України, її континентальному шельфі та у виключній (морській) економічній зоні через постійне представництво.

Під постійним представництвом іноземної юридичної особи в Україні для цілей оподаткування розуміються бюро, контора, агентство, будь-яке інше місце діяльності, пов'язане з розробкою природних ресурсів, здійсненням передбачених контрактами робіт по будівництву, установці, монтажу, складанню, налагодженню, обслуговуванню устаткування та іншими аналогічними роботами, а також організації та громадяни, які представляють на території України іноземну юридичну особу.

Доходи особистих компаній для цілей оподаткування розглядаються як доходи власників цих компаній і підлягають оподаткуванню **відповідно до Закону України «Про прибутковий податок з громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства».**

Іноземна юридична особа здійснює господарську діяльність в Україні через постійне представництво за умови її реєстрації в установленому порядку за місцезнаходженням постійного представництва.

Відсутність реєстрації іноземної юридичної особи, яка здійснює діяльність в Україні через постійне представництво, розглядається як приховування доходу, що підлягає оподаткуванню.

Реєстрація початку або закінчення діяльності в Україні іноземної юридичної особи повинна бути здійснена протягом місяця після початку або за місяць до закінчення діяльності.

Стаття 15. Об'єкт оподаткування

Об'єктом оподаткування є доход, одержаний іноземною юридичною особою, яка здійснює діяльність на території України, її континентальному шельфі та у виключній (морській) економічній зоні.

Особливості формування доходу і склад затрат, що враховуються при його обчисленні, визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Іноземні юридичні особи, які одержують як компенсацію за здійснювану в Україні через постійне представництво діяльність оплату у вигляді продукції чи майна, оплачують податок на доход, для визначення розміру якого використовуються договірні (контрактні) ціни, ціни основних організацій — експортерів або ціни, обчислені на базі світових цін та таку ж саму або аналогічну продукцію чи майно.

Стаття 16. Порядок обчислення та строки сплати податку

1. Сума податку визначається виходячи з величини оподатковуваного доходу і ставок податку в розмірах, передбачених цим Законом для оподаткування спільних підприємств, створених на території України з участю іноземних інвесторів, частка яких у статутному фонді спільного підприємства перевищує 30 процентів.

Податок на доходи іноземних юридичних осіб обчислюється щорічно податковим органом за місцезнаходженням постійного представництва.

2. Іноземна юридична особа, яка здійснює діяльність в Україні не пізніше 15 квітня року, наступного за звітним, подає податковому органу звіт про цю діяльність, а також декларацію про доход за формою, встановленою Головною державною податковою інспекцією України. При припиненні діяльності до закінчення календарного року зазначені документи повинні бути подані протягом місяця з дня її припинення.

Декларація про доходи іноземної юридичної особи, яка здійснює свою діяльність в Україні, підлягає щорічній перевірці за плату аудиторською організацією, яка одержала в установленому порядку ліцензію на право заняття аудиторською діяльністю.

3. На суму обчисленого податку платникові видається платіжне повідомлення за формою, затвердженою Міністерством фінансів України. Податок сплачується в указані в платіжному повідомленні строки у безготівковому порядку в грошових одиницях, що діють в Україні, або в іноземній валюті, яка купується банками України в установленому порядку і перераховується в національну грошову одиницю України за курсом Національного банку України.

РОЗДІЛ IV. ПОРЯДОК ЗАРАХУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ДО БЮДЖЕТУ

Стаття 17. Зарахування податку на доходи до бюджету

Суми податку на доходи зараховуються до державного бюджету України, місцевих бюджетів у порядку, передбаченому Законом України «Про бюджетну систему України».

РОЗДІЛ V. СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 18. Особливості оподаткування іноземних юридичних осіб

1. Якщо міжнародною угодою України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в цьому Законі, то застосовуються правила міжнародної угоди.

Положення цього Закону не зачіпають податкових привілеїв, установлених загальними нормами міжнародного права і спеціальними угодами України з іншими державами.

2. Справляння податків на доходи іноземних юридичних осіб може бути припинено або обмежено на основі принципу взаємності у випадках, коли у відповідній іноземній державі такі ж заходи здійснюються щодо юридичних осіб України стосовно таких або аналогічних податків, що повинно бути підтверджено податковими органами цієї держави.

3. При укладанні комерційних угод з іноземними фірмами не дозволяється включення до контракту податкових застережень, відповідно до яких підприємство, установа або організація, що виплачують доход, беруть на себе зобов'язання нести витрати по сплаті податку на прибуток або доходи іноземних юридичних осіб.

Стаття 19. Усунення подвійного оподаткування

Сума прибутку або доходу, одержана за кордоном, включається до загальної суми доходу, що підлягає оподаткуванню в Україні, і враховується при визначенні розміру податку.

Суми податків на прибуток або доходи, одержані за межами території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, сплачені підприємствами, об'єднаннями та організаціями за кордоном відповідно до законодавства іноземних держав, зараховуються при сплаті ними податків з доходів в Україні. При цьому розмір зарахованих сум не може перевищувати суми податку на доходи, що підлягає сплаті в Україні стосовно доходу, одержаного за кордоном.

РОЗДІЛ VI. ПОДАТОК НА ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ КОЛГОСПНИКІВ

Стаття 20. Платники податку

Платниками податку на фонд оплати праці колгоспників є колгоспи, в тому числі й рибальські.

Стаття 21. Об'єкт оподаткування

Об'єктом оподаткування є фонд оплати праці колгоспників у частині, яка перевищує його неоподатковуваний розмір, обчислений виходячи із установленого неоподатковуваного розміру заробітної плати робітників і службовців в розрахунку на одного працюючого та середньорічної чисельності працюючих у господарстві колгоспників.

Стаття 22. Ставка податку і зарахування податку до бюджету

1. Податок з оподатковуваної частини фонду оплати праці колгоспників сплачується за ставкою 8 процентів.

2. Суми податку зараховуються до бюджету адміністративно-територіальної одиниці базового рівня місцевого самоврядування.

3. При обчисленні оподатковуваної частини фонду оплати праці колгоспників враховуються всі суми, що підлягають виплаті колгоспникам, включаючи додаткову оплату, всі види премій і винагород, а також натуральну оплату.

Продукція, яка видається в рахунок оплати праці, оцінюється за її собівартістю.

Стаття 23. Порядок і строки сплати податку

Сплата податку на фонд оплати праці колгоспників провадиться колгоспами за квартальними розрахунками не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним кварталом. Річна сума податку визначається та оплачується із очікуваного за рік фонду оплати праці станом на 1 грудня, а кінцевий розрахунок та сплата податку провадиться за даними річного звіту колгоспу до 5 лютого року, наступного за звітним.

РОЗДІЛ VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЛАТНИКІВ І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПОДАТКИ

Стаття 24. Обов'язки платника

1. Платники податків, передбачених цим Законом, зобов'язані:

а) вести у встановленому порядку бухгалтерський облік і звітність про фінансово-господарську діяльність та подавати податковим органам бухгалтерські звіти і баланси, розрахунки по податках та інші необхідні документи і відомості, пов'язані з обчисленням і сплатою податків;

б) пред'являти, а в необхідних випадках подавати документи, що підтверджують право на пільги щодо податків;

в) своєчасно і в повному розмірі сплачувати належні суми податків;

г) допускати службових осіб податкових органів для обстеження приміщень, де здійснюється діяльність, пов'язана з одержанням доходу чи з утриманням об'єктів оподаткування, а також для перевірок з питань обчислення і сплати податків.

2. Керівники і відповідні службові особи підприємств, установ та організацій зобов'язані підписати акт перевірки, проведеної податко-

(Закінчення на 14-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Закінчення. Початок на 10—13-й стор.).

вим органом, а в разі незгоди з фактами, викладеними в акті, подати письмові пояснення мотивів незгоди. Вони також зобов'язані виконувати вимоги податкового органу про усунення виявлених порушень законодавства про податки.

3. Платники податку, для яких законодавством встановлено обов'язок подавати до податкових органів бухгалтерські звіти і баланси, розрахунки по податках або декларацію про доходи після перевірки їх аудиторською організацією, зобов'язані протягом року, наступного за звітним, подати до податкового органу документ, що підтверджує факт перевірки.

До платника, який не подав зазначених документів, застосовуються заходи, передбачені статтею 25 цього Закону. Зазначені заходи не застосовуються, якщо перевірку не проведено у встановлені строки не з вини платника.

Стаття 25. Відповідальність платників

1. Відповідальність за правильність обчислення, своєчасність сплати податків до бюджету і додержання законодавства про оподаткування покладається на платників податку та їх службових осіб.

2. Платники податків, передбачених цим Законом, які не мають в строк, встановлений для оплати податків, бухгалтерських звітів і балансів, розрахунків по податку за встановленою формою за відповідний період, сплачують 110 процентів суми податку, обчисленого за попередній звітний період. Після подання названих документів провадиться перерахунок податку виходячи з фактично одержаного доходу та інших об'єктів оподаткування.

3. Платники податків за відсутність обліку доходу або ведення цього обліку з порушенням встановленого порядку, а також за неподання, несвоєчасне подання податковим органам звітів, розрахунків та інших документів, необхідних для нарахування і сплати податків, сплачують до бюджету 50 процентів належних сум податків.

4. У разі приховування (заниження) доходу чи приховування інших об'єктів оподаткування з платників у доход бюджету стягується сума податку, вирахуваного з прихованого (заниженого) доходу і штраф у п'ятикратному розмірі нарахованої суми податку або сума податку за інший прихований (необчислений) об'єкт оподаткування і штраф у двократному розмірі тієї ж суми, а при повторному порушенні протягом року — штраф відповідно у десятикратному і п'ятикратному розмірі. Суми податку, вирахувані з прихованого (заниженого) доходу, а також суми податку за приховування іншого об'єкта оподаткування і штрафу вносяться до бюджету за рахунок доходу, що залишається в розпорядженні платника.

5. Приховування доходів, одержаних у вільно конвертованій валюті, тягне за собою перерахунок сум доходів у національну грошову одиницю України за курсом Національного банку України. Суми прихованого (заниженого) доходу або сума податку за інший прихований об'єкт оподаткування, а також штраф повинні бути сплачені платниками до бюджету в 10-денний строк від дня складання службовими особами податкових органів акта про виявлення порушення.

6. По підприємствах, що сплачують податки відповідно до цього Закону, суми прихованого (заниженого) доходу і штрафу перераховуються в доход бюджету в порядку, встановленому законодавством України.

7. На службових осіб, винних у приховуванні (заниженні) доходу або приховуванні (неврахуванні) інших об'єктів оподаткування, а також у відсутності бухгалтерського обліку чи веденні його з порушенням встановленого порядку і перекрученні бухгалтерських звітів, у неподанні, несвоєчасному поданні або поданні за невстановленою формою бухгалтерських звітів, балансів, розрахунків та інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків до бюджету, податковими органами накладається адміністративний штраф у розмірі середньомісячної заробітної плати, а за ті ж дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного штрафу, — у розмірі двох середньомісячних заробітних плат.

8. Приховування (заниження) доходу або приховування інших об'єктів оподаткування, вчинене навмисно, тягне за собою кримінальну відповідальність відповідно до законодавства України.

Стаття 26. Порядок стягнення до бюджету і повернення з бюджету неправильно сплачених податків

1. Суми податків, не внесені у встановлені строки, а також суми прихованих (занижених) доходів або сума податку за інший прихований об'єкт оподаткування і штраф за приховування (заниження) доходу приховування об'єкта оподаткування стягуються за весь час ухилення від сплати податків за розпорядженням податкових органів у безспірному порядку.

Своєчасно не сплачені суми податків стягуються за весь час заборгованості бюджету з нарахуванням пені в розмірі 0,2 процента з суми недоїмки за кожний день прострочення (включаючи день сплати).

2. Суми платежів з доходів іноземних юридичних осіб, зазначені у пунктах 8 і 10 статті 4 цього Закону, не перераховані до бюджету підприємствами, установами та організаціями, які виплачують доходи, стягуються з коштів, що залишаються у розпорядженні цих підприємств, установ та організацій після розрахунків з бюджетом, у безспірному порядку незалежно від того, за який період виплачено доход іноземному одержувачу.

3. Суми платежів по податках, що над міру надійшли в результаті неправильного їх обчислення або порушення встановленого порядку справляння, підлягають поверненню або зарахуванню на рахунок інших належних з платника сум, якщо не минув річний строк від дня їх надходження.

Подання заяви про повернення сум платежів, що надійшли над міру, перериває перебіг зазначеного строку.

Повернення неправильно сплачених податків з бюджету здійснюється не більш як за один рік до виявлення неправильної сплати.

Стаття 27. Контроль податкових органів

Контроль за правильністю застосування законодавства про податки здійснюється податковими органами відповідно до законодавства України.

Невиконання службовими особами підприємств і організацій вимог, вказівок і розпоряджень податкових органів та їх службових осіб при виконанні службових обов'язків, що випливають з цього Закону, тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу в розмірі середньомісячної заробітної плати, що накладається керівниками податкових органів.

Стаття 28. Оскарження дій службових осіб податкових органів

1. Скарги на дії службових осіб податкових органів при справлянні ними податків подаються тому органу, якому ці особи безпосередньо підпорядковані. Скарги розглядаються і рішення про них виносяться не пізніше 30-денного строку з моменту надходження скарги.

Рішення по скаргах можуть бути оскаржені в місячний строк до вищестоящого податкового органу.

У разі незгоди з прийнятим рішенням вищестоящого податкового органу воно може бути оскаржено в судовому порядку.

2. Оскарження дій службових осіб податкових органів, пов'язаних з накладенням адміністративного стягнення, провадиться відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення.

3. Подання скарги не припиняє стягнення податків. Орган, що розглядає скарги, має право зупинити стягнення належної суми податку до вирішення скарги.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
21 лютого 1992 року.

Зустріч із представниками кримсько-татарського руху

17 березня перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець зустрівся з представниками Центрального проводу кримсько-татарського національного руху на їхнє прохання.

Під час бесіди їх було поінформовано про те, що Верховна Рада, Президент і Уряд України постійно займаються проблемами кримськотатарського народу, у надзвичайно складній соціально-економічній і політичній обстановці шукають шляхи для їх належного вирішення. Звернулась увага на те, що ситуація з переселенням кримських татар останнім часом ускладнилась, оскільки весь тягар виконання цієї програми, до якої раніше вносили певну долю інші республіки колишнього Союзу, тепер лягає на плечі молодої держави України.

Незважаючи на труднощі, розв'язання всіх болючих для кримськотатарського народу проблем не відкладається, але їх треба вирішувати цивілізованим шляхом. Саме на цьому наголошено в телеграмі Голови Верховної Ради України І. С. Плюща на адресу Центрального проводу кримськотатарського руху у зв'язку з його наміром провести масове багатоденне пікетування парламенту України.

ДЕЛЕГАЦІЯ МЕДЖЛІСУ В ТУРЕЧЧИНІ

Мустафа ДЖЕМІЛЄВ: «Ми за національно-територіальну автономію Криму тільки у складі України. Нашу позицію підтримують Президент, уряд Туреччини, народ цієї держави».

Мій співрозмовник — Мустафа Джемілєв, голова Меджлісу кримськотатарського народу. Колишній політв'язень, який з юнацьких років став борцем за повернення свого ошуканого народу на історичну батьківщину. Зазнав і радянських тюрем, і концтаборів. Зараз ім'я Мустафи Джемілєва на вустах багатьох народів світу, народів, які люблять свободу, свою землю. Щойно делегація, очолювана Мустафою Джемілєвим, повернулася з Туреччини.

— Пане Мустафо, делегація Меджлісу вперше виїжджала за межі України і СНД. І, мабуть, не випадково, що цей візит ви здійснювали саме до Туреччини?

— Безумовно. У мого народу до Туреччини особливе ставлення. Майже 300 років наші держави — Кримське ханство і Османська імперія — були добрими друзями. З усіх тюркських мов кримськотатарська найбільш близька до турецької. У нас багато спільного в культурі, традиціях, звичаях, фольклорі. Ми сповідуємо одну релігію. До того ж після приєднання Криму до Росії в 1783 році тисячі і тисячі кримців (так називалися колись кримські татари) були депортовані в інші регіони Російської імперії. Велика частина мого народу, рятуючи своє життя, змушена була емігрувати на землі Османської імперії, і тепер у Туреччині мешкає кілька мільйонів кримських татар. Так що депортація 1944 року — це продовження великодержавницької шовіністичної політики царської Росії.

— Які найхарактерніші зустрічі були у вас в Туреччині?

— Їх було багато. Відбулися офіційні зустрічі з Президентом Туреччини Тургутом Озалом, Прем'єр-міністром Сулейманом Демірелем, Головою Великих національних зборів Туреччини Хісаметдіном Джіндоруком, з лідерами партій, міністрами. Розмовляючи з Президентом, я висловив жаль, що, перебуваючи в Україні, він не відвідав Крим. Тургут Озал відповів, що у нього тоді було обмаль часу, але в наступний світ візит постарається неодмінно відвідати Республіку Крим. Було порушено питання про офіційне визнання парламентом Туреччини Меджлісу кримськотатарського народу. Хісаметдін Джіндорук відповів, що сам факт прийому делегації Меджлісу, згідно з протоколом, передбаченим для найвищих офіційних осіб зарубіжних країн,— це вже є визнанням Меджлісу кримськотатарського народу. Крім того, він як глава парламенту Туреччини офіційно запросив мене на урочисте щорічне засідання парламенту Туреччини 23 квітня (день відкриття першого засідання турецького парламенту в 1923 році), де будуть делегації від парламентів майже всіх держав світу, у тому числі, до речі, й від України. Хочу підкреслити, що Меджліс кримськотатарського народу виступає за надання Кримові національно-територіальної автономії тільки у складі незалежної України. Це однозначно. І дуже приємно, що нашу позицію в даному питанні повністю підтримують Президент, уряд Туреччини, народ цієї держави.

Були у нас зустрічі також з підприємцями, бізнесменами Туреччини. Обговорили шляхи взаємовигідного співробітництва між Туреччиною та Кримом, шляхи надання допомоги кримським татарам. Найближчим часом ми могли б одержати через Товариство Червоного Півмісяця гуманітарну допомогу. Це насамперед медикаменти, медичне обладнання, продукти, одяг, будівельна техніка тощо. Та для цього необхідно заснувати в Криму Товариство Червоного Півмісяця. Власті ж Криму чинять опір його створенню. Досягнена домовленість про безкоштовне будівництво для кримських татар шкіл, мечетей. Уже цього року ми зможемо направити кілька десятків на навчання в ліцеї й вузи Туреччини. Велику допомогу обіцяє надати нам уряд Туреччини, але він хоче, щоб ця допомога надійшла за приших юнаків на безкоштовне значенням і офіційними каналами. Тобто необхідне офіційне визнання Україною законно обраного представницького органу кримських татар — Меджлісу.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

НАДЕЖНЫЙ ПАРТНЕР В МИРЕ БИЗНЕСА— МАЛОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ «КРАМ»

Не выжидать, а активно действовать в сложных условиях рыночных отношений призывает МП «Крам».

ЭТО ВСЕ У НАС:
— компетентные специалисты,
— брокерские места на ведущих биржах Украины,
— валютный счет, финансовые и производственные возможности.

ФИРМА ИЩЕТ ЗАКАЗЫ ДЛЯ КРУПНОГО ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

МЫ РАСПОЛАГАЕМ: всеми видами кузнечно-прессового, металлорежущего и деревообрабатывающего оборудования.

МОЖЕМ ПРОИЗВОДИТЬ: поковки из стали за СКВ.

ГОТОВЫ УЧАСТВОВАТЬ: в совместном производстве перспективных товаров.

Получить информацию о товарах и ценах на биржах Украины вы можете два раза в неделю по круглосуточному каналу — тел.: 552-71-11.

«МП» Крам» приглашает инициативных деловых людей на работу региональными коммерческими агентами. Оплата труда — сдельная.

Адрес: 253094, г. Киев, а/я 456.

Круглосуточный информационный канал факс и тел.: 552-71-11, 559-60-60. Факс: 558-99-01.

КИЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ ІМ. С. П. КОРОЛЬОВА —

Це висока якість і надійність продукції, гарантійне і сервісне обслуговування, широка гама складної радіовимірювальної і медичної апаратури, систем управління, дозиметричної і побутової радіоапаратури.

Наша продукція широко відома і по достоїнству оцінена як спеціалістами, так і широким колом споживачів.

КИЇВСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ ім. С. П. КОРОЛЬОВА ПРОПОНУЄ:

частотоміри електронно-обчислювальні з мікропроцесорним управлінням і можливістю роботи у мережах із каналами загального користування (МЗК), високою роздільною здатністю і швидкістю до 100 вим/с. Діапазон частот від 0,01 Гц до 37,5 ГГц.

Ч3—63/1, Ч3—64/1, Ч3—65, Ч3—66, Ч3—75;

вимірювачі нелінійних викривлень (вимірювачі коефіцієнту гармонік) з автоматичною калібровкою, переключенням і настройкою на частоту основної гармоніки. Діапазон вимірювання частот від 10 Гц до 199 кГц.

С6—11, С6—12, СК6—13, С6—14, С6—15;

аналізатори спектра, що забезпечують можливість запам'ято[illegible]орівняння спектрограм. Діапазон частот від 10 Гц до 39,6 ГГц

С4—60, С4—74, С4—82, СК4—83;

синтезатори частоти з автоматизованим самоконтролем і можливістю програмування усіх параметрів. Діапазон вихідних частот від 0,01 до 1200 МГц

[illegible]—02, РЧ6—04, РЧ6—05;

генератори сигналів високочастотні, що забезпечують вимірювання в автономному режимі, у складі АІС і через МЗК. Діапазон частот від 10^{-6} до 17,85 ГГц.

РГ4—02 — РГ4—09.

Діапазони частот наведено для відповідної групи виробів.

Адреса підприємства: 252124, Київ, бульв. Івана Лепсе, 8, ВО ім. С. П. Корольова, відділ маркетингу і збуту.

Телефони: 483-41-47, 488-81-09.

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧІ КОМПЛЕКСИ

НА БАЗІ ОБЛАДНАННЯ ФІРМИ

HEWLETT PACKARD

ҐАРАНТІЯ-1 РІК

INT МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН (044) 290 74 31

КИЕВСКАЯ ШКОЛА МЕНЕДЖЕРОВ

15—18 апреля проводит республиканский семинар «Приватизация государственных предприятий Украины».

Заявки и справки по телефонам:

229-89-29, 224-20-53.

ПЛОТЕРИ ФОРМАТУ А-1

ФІРМИ

houston instrument

INT МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Контактний телефон: (044) 290 74 31

THE INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

and

The Central European University Foundation

Prague College
Invites applications for a new

POST-GRADUATE PROGRAMME IN SOCIETY AND POLITICS

starting in October 1992

It is a one-year programme which consists of 6 modules dealing with the following topics:

* Problems of Post-Communist Societies
* Research Methodologies and Computing
* Social Stratification, Social Structure and Social Mobility
* Market, State and Economy: new divisions and new problems in the new Europe
* Nationalism, Race and Ethnicity
* Social and Political Theory

Apart from this core curriculum students may opt for one or more modules of the European Studies Programme. Up to 40 selected students from Central and Eastern Europe will be provided a studentship of $75 per month plus monthly food allowance, along with free lodging and travel. All lectures will be given by leading Western and Eastern scholars. A limited number of one-year scholarships at Western Universities will be available for selected number of graduates of the CEU one-year program.

REQUIREMENTS:
Applicants must meet the following criteria:

* Completion of his/her first degree in sociology, politics or related disciplines
* Full command of English
* Some prior knowledge of statistical methods will be a help

THE UNIVERSITY:
The Central European University is a unique new institution created to promote advanced study and research in arts and literature, sociology, politics, economics, environmental sciences, history, law and philosophy in Central Europe.

APPLICATION DEADLINE: APRIL 15. 1992

For more information and application forms contact:
Educational Advising Center (room 246), 64 Volodimirska Street, Kiev State University. Apply on Mondays, Thursdays from 13:00 to 17:00 and on Wednesday, Fridays from 10:00 to 15:00.
You can also contact:
Donetsk Branch, 25 Shevchenko bulv. tel. 95-47-50 and
Lviv Branch, 4 700-years Street, tel. 59-89-54.

БЕЗ ЛАЗЕРНОГО ПРИНТЕРА И СКАННЕРА ФОТОФОРМЫ ДЛЯ ПОЛИГРАФИИ?

РАСТРИРОВАНИЕ, ЦВЕТОДЕЛЕНИЕ И ЦВЕТОКОРРЕКЦИЯ НА КОМПЬЮТЕРЕ?

ДА!

КАЧЕСТВО ФОТОФОРМ? **ВЫШЕ, ЧЕМ У ЛАЗЕРНОГО ПРИНТЕРА!**

А СТОИМОСТЬ? ЗНАЧИТЕЛЬНО НИЖЕ!

Используя пакеты Xerox Ventura Publisher, Page Maker и оборудование фирмы КСИКОМ, ВЫ получите эти великолепные возможности.

Контактные телефоны в Киеве: 271-70-49, 441-93-64

МЕТАЛЛООБРАБАТЫВАЮЩИЙ ЗАВОД

Дает в аренду на лизинговых условиях и по бартеру колхозам, совхозам, агрофирмам и фермерам:
— экскаваторы,
— автомобильные краны,
— передвижные компрессорные станции.

Предлагает изготавливать на взаимовыгодной основе: — прицепы-тяжеловозы ПТУ-20 грузоподъемностью 20 тонн, предназначенные для транспортировки строительной техники и других крупногабаритных грузов тракторами типа Т-150 или К-701, автомобилями КРАЗ-250.

Обращаться по адресу: 270031, г. Одесса, ул. Промышленная, 35, 216 МОЗ, телетайп 232219 «НЕВА», телефоны: 23-73-20, 32-04-12, 23-61-19.

Футбол

Сьогодні, на «Ноу Камп»

У європейському клубному календарі сьогоднішній день значиться як ігровий. Пройдуть матчі в усіх трьох турнірах. Але нас, зрозуміло, цікавлять насамперед групові змагання Кубка чемпіонів. Адже футболісти київського «Динамо» виступають у столиці Каталонії, на стадіоні «Ноу Камп», проти «Барселони»...

Нагадаємо нашим читачам становище в двох групах.

Група «А».

	В	Н	П	М	О
Црвена звезда	2	0	1	5—4	4
Сампдорія	1	1	1	4—3	3
Андерлехт	1	1	1	5—5	3
Панатінаїкос	0	2	1	0—2	2

Сьогодні зустрічаються: «Црвена звезда» — «Панатінаїкос», «Сампдорія» — «Андерлехт». Подальший календар: 1 квітня. «Панатінаїкос» — «Андерлехт», «Црвена звезда» — «Сампдорія». 15 квітня. «Андерлехт» — «Црвена звезда», «Сампдорія» — «Панатінаїкос».

Група «Б».

	В	Н	П	М	О
Барселона	2	1	0	5—2	5
Спарта	1	1	1	5—5	3
Бенфіка	0	2	1	1—2	2
Динамо	1	0	2	2—4	2

Окрім гри барселонців з киянами, сьогодні пройде матч «Спарта» — «Бенфіка».

1 квітня. «Бенфіка» — «Динамо», «Спарта» — «Барселона».

15 квітня. «Динамо» — «Спарта», «Барселона» — «Бенфіка».

Нагадаємо, що фінал гратиметься 20 травня на стадіоні «Уемблі» в Лондоні.

ЧИСТЕ ДЖЕРЕЛО

В УЖГОРОДСЬКОМУ Палаці спорту «Юність» пройшов п'ятий турнір юних футболістів на приз заслуженого майстра спорту Стефана Решка.

Відомий у минулому захисник київського «Динамо» і збірної, а нині підполковник, викладач Української академії міліції, приїхав у рідні край, уважно спостерігав за баталіями на майданчику. Зрозуміло, він багато спілкувався з учасниками, тренерами, суддями і сам... виходив на футбольне поле. Але про останнє трохи пізніше.

Цього разу іноземні команди, на жаль, з різних причин не приїхали (турнір має статус міжнародного), але широко була представлена наша держава. Боротьбу за нагороди вели футболісти з Одеси, Рівного, Києва, Львова, Ужгорода, Мукачевого, Первомайська, Чернівців.

Як відзначили люди авторитетні, у тих колективах, які представляли технічні училища, виступає чимало цікавих 16—17-річних гравців. Немає сумніву, що футбол в українських «Трудових резервах» є тим чистим джерелом, з якого живляться провідні клуби.

— Сподіваємося, що з числа нинішніх гравців,— сказав голова української ради товариства Валентин Гаврилко,— хтось через два-три роки, а можливо, і раніше, удостоїться честі потрапити до «Чорноморця», «Карпат», київського «Динамо», «Дніпра», «Металіста», інших відомих колективів...

Непомітно пролетіли дні змагань у підгрупах. До головного ж квартету потрапили насправді найсильніші. За приз же боролися команди Ужгорода і Львова. Мінімальну перемогу здобули закарпатці — 4:3. До цього успіху їх привели тренери Олександр Філіп та Юрій Бажо. Третє місце дісталося юнакам з Рівного, які взяли гору над одеситами — 6:4.

Красивий кубок — головну відзнаку змагань ужгородцям вручив Василь Сусла — начальник управління «Закарпатспецкомплектгаз» — головного спонсора турніру. Ця організація виділила чималі кошти, забезпечила комфортабельним автобусом.

Слід відзначити відмінне суддівство. Велика заслуга в цьому головного арбітра, авторитетного рефері, ужгородця Федора Варги. До речі, сам пан Варга взяв участь в організації ветеранської команди, до якої увійшли тренери, судді, журналісти, які висвітлювали хід турніру. Цей тимчасовий колектив радо зустрічали в Чопі та селі Страбичове Мукачівського району. Численним шанувальникам футболу було цікаво подивитись на гру своїх земляків: Стефана Решка, Тіберія Берти, Івана Улинця, Федора Варги, Василя Бабича (одного з найавторитетніших нині суддів в Україні), Михайла Іваниці, а ще — майстра спорту міжнародного класу, колишнього воротаря київського «Динамо» Юрія Роменського. В цьому авторитетному гурті не загубилися й головний редактор «Спортивної газети» Дмитро Александренко, спортивний оглядач «Робітничої газети» Валерій Рєкунов (до речі, колишній берегівчанин) та ваш покірний слуга.

У Чопі гостям протистояла сильна ветеранська команда на чолі із головою місцевої ради товариства «Локомотив» Євгеном Андриканичем. Бойова нічия — 2:2.

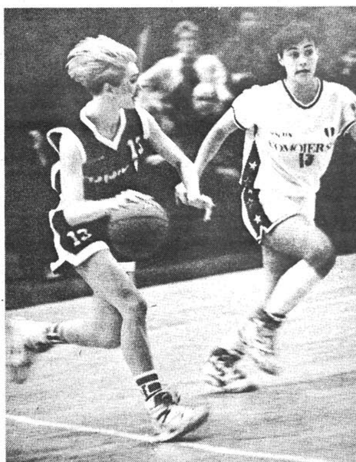
Мирно розійшлися суперники й у Страбичові — 1:1. Але цього разу ветеранам протистояла команда «Дружба», складена з молодих гравців кількох сусідніх сіл, яка бере участь у змаганнях «Колоса».

— Подивіться, скільки людей зібралося навколо поля, — сказав нам працівник обласної ДАІ, двоюрідний брат Стефана Решка — Юрій Шпеник,— бачу працівники хлібної бази скористалися обідньою перервою, щоб подивитись, як грає їхній начальник Іван Бурак. Повірте, люди дуже раді цій зустрічі...

І на останнє кілька слів вдячності на адресу організаторів турніру з міні-футболу в Ужгороді: Юрія Роменського (Українська рада «Трудових резервів»), директора палацу «Юність» невтомного Івана Улинця, його помічника Василя Бабича.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Вітаємо!

«ЗОЛОТО» ОСТАННЬОГО ЧЕМПІОНАТУ

Три роки працює з київською баскетбольною командою «Динамо»-АСПРО відмінний у минулому гравець Володимир Рижов. І тренером він виявився чудовим: двічі його підопічні вигравали «золото» чемпіонатів спершу СРСР і ось тепер СНД. Можливо, це був останній такий турнір.

Хто ж виборював титул! Марина Ткаченко, Олена Жирко (капітан), Олена Вергун, Оксана Довгалюк, Людмила Назаренко, Олена Вєхова, Світлана Орєхова, Інна Гуревич, Світлана Бойко, Тетяна Василихіна, Оксана Андрєєва, Руслана Кириченко. Допомагали Рижову Євген Колежук та Володимир Мартинов.

НА ЗНІМКУ: атакує «Динамо»-АСПРО.

Фото Миколи БОЧКА.

ЗВЕРНЕННЯ

Чигиринської міської Ради народних депутатів до трудових колективів підприємств, організацій, установ і громадян України

В грудні 1995 року виповнюється 400 років з дня народження нашого земляка, видатного українського державного діяча і полководця Б. Хмельницького.

Життя і діяльність Б. Хмельницького тісно пов'язані з Чигирином, де він народився і похований.

Чигирин був головним містом Чигиринського полку. В кінці 1648 року він стає стольним козацьким містом України, її столицею.

Тут зароджувалась державність України, звідси неодноразово розпочиналась визвольна боротьба за незалежність українського народу.

В останні роки у зв'язку з підготовкою до ювілею Б. Хмельницького силами республіки, області і району здійснено певний обсяг робіт. Рішенням українського уряду створено Чигиринський історико-культурний заповідник. Ведуться унікальні археологічні розкопки. Проводиться благоустрій м. Чигирина, планується будівництво об'єктів соціально-культурного призначення. Здійснюються заходи щодо створення туристичного маршруту з прийняттям іноземних туристів. Вирішення всіх цих питань потребує значних додаткових капіталовкладень. Крім державних коштів, залучаються кошти від трудових колективів, організацій, установ, індивідуальні внески громадян.

Звертаємося з проханням до трудових колективів, усіх жителів України, кому дорога і рідна історія козацтва нашого краю, його земля і люди, внести посильний вклад у відродження міста козацької слави Чигирина.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Бухгалтерія — 441-88-71

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж у березні 363352.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311049.

1 2 3 4 5 6 7 8 9